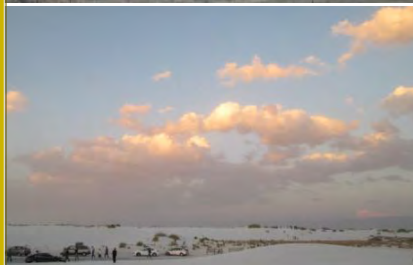

Florentin Smarandache
În Vestul NeSălbatic
Fotojurnal instantaneu

Editura Sitech
Craiova, 2013

Florentin Smarandache
În Vestul Nesălbatic

© 2013 Autorul

Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate autorului. Orice reproducere integrală sau parțială, prin orice procedeu, a unor pagini din această lucrare, efectuate fără autorizația autorului este ilicită și constituie o contrafacere. Sunt acceptate reproduceri strict rezervate utilizării sau citării justificate de interes științific, cu specificarea respectivei citări.

© 2013 Editura SITECH Craiova

All rights reserved. This book is protected by copyright. No part of this book may be reproduced in any form or by any means, including photocopying or using any information storage and retrieval system without written permission from the copyright owner.

Editura SITECH din Craiova este acreditată pentru editare de carte științifică de către Consiliul Național al Cercetării Științifice, organ consultativ al Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

Editura SITECH
200402 Craiova, România
Aleea Teatrului nr. 2
Bloc T1, parter
Tel/fax: 0251/414003
E-mail: sitech@rdslink.ro
URL: sitech.ro

Florentin Smarandache

În Vestul NeSălbatic

Fotojurnal instantaneu

Editura Sitech
Craiova, 2013

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
SMARANDACHE, FLORENTIN
În Vestul Nesălbatic (fotojurnal instantaneu) /

Florentin Smarandache

- Craiova: Sitech, 2013

Bibliogr.

ISBN 978-606-11-2271-4

I. Smarandache, Florentin

Coperta și fotografiile: Autorul

Editor: Gheorghe Niculescu

Corectură: Autorul și Mircea Monu

Tehnoredactare: George Roca

Cuprins

Cuvânt înainte.....	7
O nouă recunoaștere internațională.....	7
Fotojurnal În Vestul NeSălbatic.....	13
Lacul Navajo și orașul argintului.....	13
La Caltech, cu <i>nemateria</i> printre fizicieni.....	23
Muzeul istoric Rex.....	48
Valea Monumentelor din Statul Utah.....	52
Monumentul național El Morro.....	73
Casa cu păpuși.....	80
New Mexico, sud.....	83
Să vezi lupii.....	103
Deșert și canioane.....	107
În loc de Postfață.....	125
Perseverență.....	125

Cuvânt înainte

O nouă recunoaștere internațională pentru Florentin Smarandache

Conf. univ. dr. ȘTEFAN VLĂDUȚESCU

Universitatea din Craiova

În fiecare an, corporația New Mexico Book Co-op din Los Ranchos, statul New Mexico, Statele Unite ale Americii, <http://nmbookcoop.com/>, organizează un concurs de cărți de autori din New Mexico, iar anul acest au fost incluși și autorii din Arizona, sau cărți de autori din alte state, dar despre subiecte din New Mexico și Arizona.

Vineri, 16 noiembrie 2012, pentru a doua oară consecutiv, profesorul universitar dr. Florentin Smarandache, de la Universitatea New Mexico, a primit Premiul statelor New Mexico și Arizona la categoria de cărți de Știință și Matematică pe anul 2012 pentru cartea *DSm Super Vector Space of Refined Labels*, 297 pagini, publicată în anul 2011 la Zip Publisher în Columbus, Ohio, împreună cu profesoara W. B. Vasantha Kandasamy de la Institutul Indian de Tehnologie din Chennai, India. Iată anunțul câștigătorilor:

<http://nmbookcoop.com/BookAwards/2012-winners/2012-winners.html>.

Profesorul româno-american a fost la egalitate de punctaj cu cercetătorul american Sylvester Allred, autor al cărții *The Natural History of Tassell-Earred Squirrels*.

Florentin Smarandache, primind Premiul statelor New Mexico și Arizona la categoria Științe și Matematică pe anul 2012.

Amintim că, în anul 2011, Florentin Smarandache a primit premiul statului New Mexico la aceeași categorie pentru cartea sa *Algebraic Structures Using Natural Class of Intervals*, co-autorată cu profesoara W. B. Vasantha Kandasamy.

Cartea *D_{Sm} Super Vector Space of Refined Labels* se referă la cunoscuta **Teorie Dezert-Smarandache** (TDSm) din Teoria Informației, care are aplicații diverse în cibernetică, computere, aviatică, cercetarea militară, medicină, etc. prin combinarea informațiilor contradictorii furnizate de către senzori.

Sute de articole, plus teze de doctorat la universități din Franța, SUA, Australia, România (Academia Tehnică Militară din București), Canada, Algeria, Polonia, Olanda, și două teze de masterat în Iran și Algeria s-au susținut despre TDSm.

*Profesorul Smarandache (primul din stânga),
la o masă a finaliștilor.*

La înmânarea premiilor, organizatorii concursului, Paul Rhett și Barbara Owalt, au amintit faptul că Florentin Smarandache fusese nominalizat în anul 2011 pentru Premiul Nobel pentru Literatură, stârnind un ropot de aplauze ale sălii.

Cartea autorului român, în raftul premianților.

De asemenea, Florentin Smarandache a mai primit în anul 2011 Premiul „Traian Vuia” al Academiei Române pentru logica sa neutrosifică (o generalizare a logicii fuzzy intuiționiste); și diploma de Adjunct Professor (echivalentă cu *Doctor Honoris Causa*), de la Universitatea Jiaotong din Beijing, China, în 2011; iar în 2010, Medalia de Aur a Academiei de Științe Telesio-Galilei din Anglia pentru cercetările sale în fizică.

Iată biografia sa:

http://www.adastra.ro/whoswho/view_profile.php?user_id=91&lang=ro

Premiul Academiei de Științe Telesio-Galilei a vizat ipoteza sa supraluminală, ipoteză care contrazice Teoria Relativității, motiv pentru care presa română l-a numit, în toamna anului 2011, “Românul care l-a contrazis pe Einstein”, deoarece ipoteza sa tocmai fusese confirmată experimental de către oamenii de știință de la CERN.

*Medalia primită de Florentin Smarandache din partea corporației
New Mexico Book Co-op din Los Ranchos.*

În anul 2012, Smarandache a mai fost finalist și la categoria Filozofie, cu cartea *Neutrosophic Interpretation of the Analects of Confucius*, publicată în anul 2012 în ediție englezo-chineză (traducerea în chineză fiind efectuată de către filozoful Fu Yuhua din Beijing). Neutrosofia este o generalizare a dialecticii lui Hegel, în care se iau în considerare nu doar **contrariile** <A> și <antiA> dar și **neutralul** dintre ele <neutA>, aceste trei componente fiind în **relații dinamice**. Neutrosofia se **întrebuințează în logica neutrosofică, mulțimea neutrosofică și probabilitatea neutrosofică**.

Gala decernării premiilor s-a ținut pe 16 noiembrie 2012 la Hotelul MCM Elegante din Albuquerque, statul New Mexico. Au asistat 232 persoane într-o sală arhiplină formată din autori, invitații lor, dar și presă. Peste 400 de titluri de cărți au participat la concurs, la 45 de categorii (Poezie, Ficțiune, Istorie, Documentar, etc.). Au fost 70 de referenți din mai multe state, și fiecare titlu de carte a fost evaluat de cel puțin trei referenți.

Se zice că Mircea Cărtărescu ar cel mai cunoscut român în străinătate, poate ca scriitor (tradus și publicat din bani de la buget!), dar ca autor atât de literatură, cât și de cărți de știință (matematică, fizică, filozofie, economie, inginerie), ori albume de artă, Florentin Smarandache se bucură de o audiență internațională, deoarece site-ul său de la Universitatea New Mexico are zilnic între 6000-8000 de accesări de la cititori din peste 110 țări. Cele 180 de cărți ale sale, ca autor, co-autor, editor, sau co-editor, sunt majoritatea în engleză și română, dar au fost traduse și în chineză, rusă, arabă, germană, spaniolă, portugheză, italiană, franceză, sârbo-croată și greacă. Ele se pot descărca din link-urile de mai jos:

Biblioteca Digitală de Științe:

<http://fs.gallup.unm.edu/eBooks-otherformats.htm>;

Biblioteca Digitală de Literatură și Artă:

<http://fs.gallup.unm.edu/eBooksLiterature.htm>.

Fotojurnal În Vestul NeSălbatic

Lacul Navajo și orașul argintului

15.10.2010

Împreună cu Lilia, soția mea, am plecat cu automobilul, marca *Buick*, spre *Lacul Navajo*, la est de *Farmington*, în vestul statului federal New Mexico.

Ruine ale civilizației amerindiene

Oprim la *Ruinele Salmon*. *Tribul Chaco* în anii 1150 abandonase această așezare, care va fi ocupată de *Tribul Mesa Verde* (Platoul Verde, în spaniolă).

Autorul, la Ruinele Salmon, New Mexico.

3 \$ intrarea la muzeu. *Tribul Chaco* locuise aici de la începutul sec. 11, pe valea râului *San Juan* (Sfântul Ioan, în spaniolă)... După anul 1300, triburile *Anasazi* au emigrat pe valea Râului Mare [*Rio Grande*].

Indienii construiau din piatră și lut.

Ei cultivau porumb, fasole și dovlecei, culegeau și plan-te sau fructe sălbatice.

Unelte din os și din piatră.

Ceramică în stilurile *Chaco, Red Mesa, Dogoszhi, Sosi, McElmo, Chuska, Mancos*. Împletituri din *yucca* (plantă tipic americană, cu peste 40 de specii, idolatrizată de indienii americani ca „arbore al vieții”, datorită efectelor sale terapeutice miraculoase. Medicina alternativă contemporană o recomandă ca un leac pentru curățirea toxinelor din corpul uman).

Artă pe piatră. Ornamente. Păsări: curcani și papagali *Macaw*. Blănuri de iepuri.

Peter Milton Salmon și fiul său *George* între 1876-1893 protejează ruinele și cumpără terenuri aici.

Biblioteca Muzeului conține aproape 5.000 de volume specializate în arheologia și istoria sud-vestului american (multe cărți rare).

Reproduceri: *hogane* (locuințe tipice ale indienilor *navajo*, de formă rotundă sau pătrată), corturi de indieni, căruțe, case în pământ (bordeie), colibe.

Dar și ruine (ziduri de construcții).

Marina lacustră

Continuăm prin *Bloomfield* și *Blanco* până la *Barajul Navajo*, construit în 1962 pe râul *San Juan*. Există și o mică hidrocentrală. Barajul nu este din beton, ci din *arocamente* (pământ, umplut cu un miez din piatră), are 120 m înălțime (393,70 de „picioare”, în unități americane de lungime) și 1.200 m lungime (3.937 de „picioare”).

180 mile (aproape 290 km) față de orașul nostru de reședință, *Gallup*.

E vremea somonului și mulți turiști pescuiesc, plătind 17 \$ permisul de pescuit, pe zi.

Lacul Navajo are suprafață de 15.600 de acri (cam 63,13 km² sau 6.313 ha), o lungime de 25 de mile (circa 40,23 km) și este situat la altitudinea de 6.085 de „picioare” (cam 1.855 m).

Lacul Navajo, New Mexico.

Suntem în *Statul New Mexico*, dar peste lac este *Statul Colorado*.

Jos, la apă, pescarii – înșiruiți unul lângă altul.

Platforma, cimentată, înaintea în lac vreo 20 de metri, ca să se poată mai ușor coborî la apă sau trage la uscat bărcile.

Scriitorii leneși îi acuză pe scriitorii harnici de... grafo-manie.

Pești negri în apă, se văd la suprafață.
Doi pescari și-au încurcat undițele! Altul a prins... o cutie de coca-cola!... Râd colegii săi din jur.

La *Navajo Lake Marina*, un complex comercial și de agrement pe lac, este un magazin de alimente. Cu 25 de cenți, cumpărăm mâncare pentru pești. Și-au format reflexe... să-i vezi cum scot gurile rotunde, mari la suprafața apei, așteptând... ca pruncii flămânzi!

Închirierea unei bărci, pe o zi, costă între 200-325 \$.

În statul... colorat

Pe autostrada I 511 spre localitatea *Ignacio*. Intrăm în *Colorado*, statul „plin de culori” (conform adjectivului spaniol *colorado/colorada* = colorat/colorată).

Galben de toamnă, grenă, verde șters – pomii.

Pompe automate de extras țigeti.

În *Ignacio*, vizităm galeria de artă „*Dancing Spirit*”.

Drumul de la *Durango* la *Silverton* urcă în creierul munților.

Vârfuri roșii de piatră. Niște stânci au marginile drepte, de zici că-s tăiate cu cuțitul.

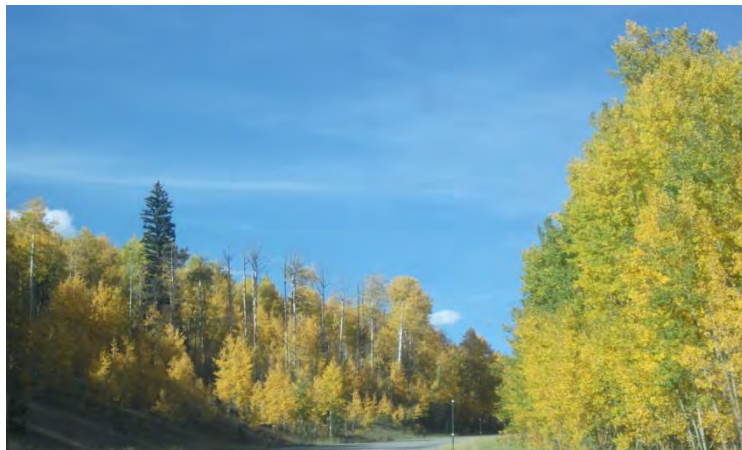
Sculpturi naturale.

Curcubeie de culori sunt frunzele... parcă un pictor dumnezeiesc a aruncat acuarele.

Facem popasuri dese (pentru poze). Sau încetinesc mașina și fotografiem prin parbriz.

Îmi fumează frânele vehiculului la curbe...

Prin parbriz, culori din... Colorado.

Silverton – oraș minier mort

Silverton (Orașul argintului; numele său este o deformare a cuvântului *Silvertown*, din engleza literară), din statul federal *Colorado*, este așezat pe o vale, între munți. O stradă principală (*Greene Street*) străbate orașelul de la un capăt la altul. Vara, trăiesc aici 1.200 de persoane, dar iarna, locuiesc numai 350. Minele s-au închis în anii 1990... Nu mai se găsește de lucru (decât la restaurante, la hoteluri, la mici buticuri).

În albia râului *San Miguel* (Sfântul Mihail, în spaniolă), oamenii caută aur: sapă gropi în care pun vase, iar mai târziu, vin și le golesc – scurgându-se din munți, apa cu aluviuni conține și grăunțe de aur.

Silverton e un oraș mort. Biznisuri închise. Criza simțită. Patru străzi paralele și trei biserici.

La *Hotel Triangle*, 62,50 \$ camera.

Panorama orașului Silverton, Colorado.

Zăcămintele de aur și argint fuseseră descoperite în 1860, de către *Charles Baker*, în *Munții San Juan*. Căutătorii de aur au invadat regiunea, deși tribul de indieni *Ute* s-a opus.

Orașul Silverton este înființat în anul 1874, iar în 1883 număra 2.000 de locuitori.

Căutătorii de aur își aduc și familiile.

Se practicau însă și: prostituția, jocurile de noroc, balurile la început.

16.10.2010

Arhivele din Silverton poartă numele istoricului *Allen Nossaman* (1939-2006), care a lucrat aici peste 40 de ani.

Toponime paradoxale

Cum în SUA se întâmplă adesea ca să existe mai multe localități cu același nume (motiv pentru care americanii adaugă imediat după localitate și statul federal în care se află aceasta), nici *Orașul argintului* nu face excepție (mai ales că zăcămintele argentifere sunt larg răspândite în SUA), existând *șapte* localități cu numele *Silverton*, în statele federale: Colorado, New Jersey, Oregon, Ohio, Texas, Washington, Wyoming!

În plus, în statul federal Minnesota, colac peste pupăză, există localitatea *Silverton Township* – în SUA, noțiunea de *township*, pe care am putea-o traduce prin expresia „aproape oraș” sau „cvasioraș”, desemnează o localitate prea mică pentru a fi considerată totuși oraș!

Minereul de argintul fiind căutat în Marea Britanie și în coloniile engleze, în afara celor șapte din SUA, există în Lume *alte cinci* orașe *Silverton*, în: Anglia, Australia, Africa de Sud, Canada.

Și în Scoția, căci ar fi fost un paradox ca proverbial de zgârciții scoțieni să nu aibă și ei *Orașul argintului*!

Alt colac peste pupăză: un district industrial din Londra se numește *Silvertown*, dar numele acestei suburbii londoneze vine de la numele industriașului Samuel Winkworth Silver, care a deschis aici, în anul 1852, o fabrică de... cauciuc (ce i-a adus mulți... arginți!).

Am făcut plinul la mașină – ne așteaptă un drum lung înapoi (vreo 280 de mile, adică circa 450 de kilometri).

31,60 \$ am dat pe benzină.

În *Parcul Memorial*, lângă un râușor (*Cement Creek*, în traducere: *Pârâul Cimentului*), cu mesteceni albi și conifere verzi, arbuști negri, iarbă, mușchi și licheni pe roci, plus zgomotul apei de munte peste mălul gălbui (provenit de la oxidul de fier).

În fața *Muzeului din Silverton* sunt expuse vagonete întrebuințate în minele din *Comitatul San Juan*, din statul federal *Colorado*, care extrăgeau aur, argint, plumb și zinc, până în 1990 – când extracția minieră s-a închis, deoarece prețul acestor metale sau al minereurilor lor devenise mai mic decât costul scoaterii lor.

Menționez că în SUA există patru comitate (*County*) cu numele de *San Juan* (Sfântul Ioan), în patru state federale: New Mexico, Utah (comitatele din aceste state sunt adiacente graniței interstatale), Colorado și Washington.

O mare parte din populație și-a pierdut serviciile, părăsind din acest motiv localitatea.

Prețul aurului a crescut în 13 ani de la 280 \$ pe o uncie (1 uncie = 28,35 grame), la 1450 \$ pe uncie. Iar cel al argintului, de la 4-5 \$ pe uncie, la 28 \$. Datorită crizei. Aurul este metal de schimb. Îl topești și faci ce vrei din el.

Diamantul crește mai greu în preț. Este considerat piatră de lux.

Mai bine investești în aur, decât în diamant.

În argint, ai multă greutate de luat (dacă te cari cu el).

Opresc *Buick*-ul meu la *Pinkerton Hot Springs*: un izvor cu apă minerală caldă, curativ.

James Harvey Pinkerton și soția lui *Ann Eliza* s-au stabilit aici în 1875. Au construit un bazin termal în 1878, iar din 1892 apa a fost vândută îmbuteliată pentru tratament.

[Aproape de orașul *Durango*.]

Am ratat în *Silverton* intrarea la *Mina de Aur*, fiindcă sezonul (15 mai - 5 octombrie) se-ncheiase.

Utilaje la o mină părăsită din Silverton, Colorado.

Vânzătorii în acest orașel cu străzi neasfaltate (excepție făcând doar cea principală), așteaptă zilnic trenul cu turiști, din *Durango*, care sosește la ora 11:45 – pentru divertisment și clientelă.

Apropo de *Durango*: numele acestui orașel din statul federal Colorado (există un *Durango* și în statul federal Iowa) provine de la numele orașului Durango din Mexic, al cărui nume, la rândul său, provine de la cel al orașului spaniol Durango, din Țara Bascilor! Păi, dacă în Lume există 12 orașe *Silverton*, de ce n-ar exista și 4 orașe *Durango*?!...

Trenul turistic Durango-Silverton, Colorado.

Monotonă viață... Mai rău ca-n *Gallup*!

La Caltech, cu *nemateria* printre fizicieni

Ca matematician și ca scriitor, eu am participat, mai ales după emigrarea în SUA (din anul 1990), la diverse întruniri (congrese, conferințe, seminarii etc.) de matematică și de literatură.

Cum în ultima vreme am fost coautor al mai multor articole de fizică, cred că vremea a venit să particip cu o comunicare științifică și la o întrunire a fizicienilor: cea anuală a Filialei *California-Nevada* a Societății Americane de Fizică. Evenimentul va avea loc în orașul *Pasadena* (pronunție: *Pesădiină*), statul federal *California*, la 16 km de *Los Angeles*, în sud-vestul SUA, în apropiere de *New Mexico*, statul federal în care locuiesc eu (voi călători cu avionul).

Bulevardul Colorado, Pasadena, California.

Etimologia toponimului *Pasadena* nu este pentru mine clară: se spune că pornind de la numele dat de indienii localnici, spaniolii ar fi tradus expresia indiană prin „Coroana văii”, iar în altă variantă prin „Cheia văii”. Însă, în limba spaniolă, cuvântul „Pasadena” nu are vreun înțeles, probabil că este o stălcire a numelui indigen.

Oricum, orașul a devenit celebru și numele său a fost dat și altor orașe din SUA, câte unul în statele federale Maryland și Texas.

În statele federale California și Florida există *South Pasadena* (Pasadena de Sud), iar în statul federal Missouri există *Pasadena Hills* (Pasadena din Deal) și *Pasadena Park* (Pasadena din Parc).

Dar, există acest nume și în două țări străine: *Pasadena*, în Provincia *Newfoundland și Labrador*, din Canada, precum și *Pasadena* în statul *South Australia*, din Australia, unde este o subbie a conglomeratului *Adelaide* – capitala și cel mai mare oraș acestui stat australian.

Paradoxul onomastic al asociației fizicienilor americani

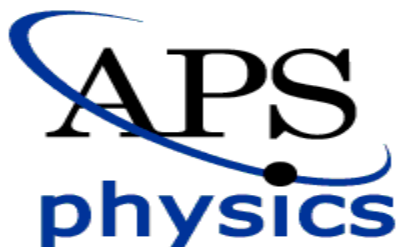
Asociația fizicienilor americani, a doua din Lume, ca mărime, după cea din Germania, a fost înființată acum 111 ani, în anul 1899, cu numele *American Physical Society* (Societatea Americană de Fizică), având ca acronim *APS*.

În denumirea acestei organizații neguvernamentale științifice s-a folosit adjectivul *physical* („de fizică”, dar care are și alte înțelesuri), nu substantivul *physics* („fizică”, știință a Naturii care studiază materia, mișcarea ei în spațiu-timp și toate conceptele legate de ea, în primul rând energia și forța).

Într-un secol, viața a evoluat mult și fizicienii americani și-au zis că „De-acuma, zău, nu se mai poate/De-atâta ambiguitate!” (distihul îmi aparține): *physical* mai înseamnă „real” sau „fizic” (legat de corpul uman), dar și

„examinare medicală”; în plus, se poate face confuzie cu *physical education* (orele de educație fizică din școală), cu *physical therapy* (terapie fizică), cu *physical jerks* (exerciții fizice de menținere a sănătății), ca să nu mai spun de *physical sciences* („științele fizice” – fizica, chimia, astronomia, care studiază materia, energia și modul de evoluție a Universului)!

Fizicienii americani au spus că s-au săturat ca întrunirile lor să fie confundate cu unele sportive și, în anul 2005, în urma unui sondaj electronic, s-a hotărât schimbarea numelui societății lor, înlocuind *Physical* cu *Physics*. Din cauza complicațiilor... juridice, Comitetul Executiv al *APS* a abandonat ideea, dar a adoptat un nou *logo* (desen sau simbol utilizat pentru promovarea imaginii unei asociații sau a produselor unei companii), în care apare și expresia *APS physics*.

Logo-ul Societății Americane de Fizică.

Gastronomie iraniană de... California!

29.10.2010

Sunt în orașul *Pasadena*, din statul federal California, la restaurantul persan „*Heidar Baba*” (numit astfel după numele unui munte din Azerbaidjanul iranian, din nord-vestul Iranului), aflat pe *East Colorado Boulevard*, aproape de hotelul meu, numit *Pasadena Central Travelodge*, de pe același bulevard.

[Fac o paranteză legată de *Azerbaidjan*. Etimologic, în limba azeră veche, „Azerdajdan” înseamnă „Țara Focului”, numit astfel de la „focurile vii” ce ardeau în crăpături ale scoarței terestre, prin care se scurgeau gaze naturale, zona fiind una petroliferă. În Azerbaidjanul nordic, lângă capitala acestuia, *Baku*, s-a păstrat un *Templu al Focului Veșnic*.

Azerbaidjanul istoric era locuit de o populație de origine iraniană, cu limba azeră veche, din familia limbilor iraniene, și cu *zoroastrismul* ca religie, dar între secolele XI-XIX, în urma invaziei neamurilor turcice din Asia Centrală, s-a produs, treptat, o turcizare a populației, care acum are o limbă turcică și religia islamică.

În Antichitate, Azerbaidjanul, care era provincie în Imperiul Persan, a făcut parte din Imperiul Macedonean al lui Alexandru Macedon, apoi din Imperiul Seleucid (partea de nord-est a moștenirii Macedoneanului).

Au urmat secole de istorie frământată a Azerbaidjanului, cu un regat numit... *Albania* (nu există o explicație a acestui nume paradoxal, de origine necunoscută, iar istoricii au denumit acest stat *Albania Caucaziană*, spre a nu fi confundat cu statul omonim din Europa!), care a fost, la un moment dat, vasal al Imperiului Roman. Apoi, s-a luptat cu succes împotriva regatelor vecine, *Armenia și Georgia*, cu multe imperii, care l-au ocupat: Imperiul Sussanid, Imperiul Bizantin, Califatul Abassid (de la Bagdad), Imperiul Selgiucid (turco-persan), Imperiul lui Tamerlan (turco-mongol). După prăbușirea imperiului acestuia, în Azerbaidjanul istoric s-au creat două regate, care au luptat împotriva Imperiului Safavid (iranian, cucerit de musulmani), în care au fost incluse.

Imperiul Otoman a ocupat pentru unele perioade, părți din Azerbaidjanul iranian.

După decăderea Imperiului Savafid, pe teritoriul Azerbaidjanului istoric s-au format mai multe *hanate*, formal independente de statul iranian.

În Caucaz, a apărut apoi influența Imperiului Rus, care s-a declarat salvatorul de la islamizare a celor două regate creștine caucaziene, *Georgia* (numită și *Iviria* sau *Gruzia* ori *Sakartvelo* – în limba gruzină) și *Armenia*. În 1783, Rusia a oferit protecție regatului din estul Georgiei, pe care l-a anexat în anul 1800 și în următorii zece ani a mai anexat două principate gruzine (ultimul a fost „înghițit” în 1859).

În anul 1812, Rusia țaristă a ocupat partea de nord a Azerbaidjanului istoric (iar în 1813, Armenia de Est). Când a avut prilejul favorabil, Imperiul Țarist a ocupat și partea de sud a Azerbaidjanului istoric – Azerbaidjanul iranian (în 1909; 1912-1914; 1915-1918).

În 1918, în urma prăbușirii Imperiului Țarist, Azerbaidjanul de Nord s-a declarat independent, cu numele *Republica Democratică Azerbaidjan* (prima țară musulmană parlamentară din Lume și care a dat femeii drepturi egale cu bărbatul!), dar bolșevicii, interesați de petrolul ei, au ocupat-o în anul 1920 și au transformat-o în *Republica Sovietică Socialistă Azerbaidjan*, care, la destrămarea URSS, în 1991, s-a proclamat independentă, cu numele *Republica Azerbaidjan*. Totuși, în 1993, aceasta a intrat în *Comunitatea Statelor Independente (CSI)*, compusă din fostele republici sovietice socialiste, cu excepția țărilor baltice, iar mai târziu și cu cea a Georgiei.

În perioada 1920-1921, forțele armate bolșevice ale Rusiei sovietice au ocupat și Azerbaidjanul iranian, precum și alte părți din Iran.

Nici URSS nu a scăpat prilejul de „a unifica” Azerbaidjanul: în perioada 1941-1946 a ocupat Azerbaidjanul iranian, proclamând aici, în luna mai 1946, o fantomatică *republică sovietică socialistă autonomă*, care, în urma presiunilor diplomatice ale Marilor Puteri învingătoare în Al Doilea Război Mondial, a fost dizolvată în luna noiembrie 1946, când Azerbaidjanul iranian s-a reunificat cu Iranul.]

Dar, să revin la restaurantul iranian din *Pasadena*, statul federal *California*, la care rămăsesem: mâncare iraniană nu mai gustasem eu! Însă, de curiozitate...

Restaurantul „Heidar Baba” din Pasadena, California.

Totuși, în 2003, când am fost în *Cairns, Australia*, la cea de-A VI-a Conferință Internațională de Fuziunea Informației, profesorul universitar *Mohammad Khoshnevisan*, de origine iraniană, care lucra la o universitate australiană, mă servise cu o salată iraniană, *Must o khiar* (salată cu... iaurt de casă, cu castraveți tăiați felii, aromată cu mentă, bucățele) – avea un gust ciudat, dar plăcut.

Am servit un *Hommus* cu pâine (năut pisat, cu pastă de susan, cu usturoi și ulei de măsline, plus zeamă de lămâie și boia): 4,50 \$, iar ca desert, *Zoolbia & Bamieh* (patiserie înșiropată cu miere, asemeni celei știute de mine prin perioada 1982-1984, când am predat matematica la un liceu din *Maroc*, consumată de localnici în luna *Ramadanului* – cea mai importantă sărbătoare musulmană): îmi par prea dulci (3,75 \$).

Este frumos în *California*! Palmieri, cald, iar pe străzi este curat.

Aș vrea să am aici un *job*... Salariile sunt mai mari, dar și prețurile-s ridicate.

Să-ți cumperi o casă, este extrem de scump. Unii se mută în statele federale vecine, unde e mai ieftin să-ți achiziționezi o locuință.

Fotbalul – „Cenușăreasa... americană”!

În orașul *Pasadena*, care este pe locul 168 în SUA, ca mărime, și pe locul al șaptelea în *Comitatul Los Angeles*, s-a desfășurat în anul 1994 Finala Campionatului Mondial de Fotbal, pe celebrul *Rose Bowl Stadium*, între Brazilia și Italia. După prelungiri, scorul a rămas tot 0-0, așa că departajarea s-a făcut, pentru prima dată în istoria acestui campionat, prin lovituri de la 11 m: a câștigat Brazilia, cu 3-2, care devenea astfel pentru a patra oară campioană mondială (mai fusese în 1958, în 1962 și în 1970 când a intrat definitiv în posesia celebrei Cupei „Jules Rimet”, după cum se stabilise în 1930, la primul Campionat Mondial de Fotbal, din Uruguay).

Cred că cei de vârsta mea își amintesc de acest frumos trofeu din argint placat cu aur și cu un suport albastru din lazurit – era *Nike*, zeița victoriei din mitologia greacă, care susținea cu brațele ridicate o cupă octogonală. Ce mare emoție colectivă a fost în anul 1966, când cupa a fost furată la Londra și a fost găsită (împachetată într-un ziar) după șapte zile, de către un... câine, într-o grădină!... Dar, brazilienii n-au avut noroc: în 1983, cupa fost furată și până acum nu a fost găsită! Pentru orgoliu, și-au făcut o replică!...

Poate că acesta a fost un motiv în plus pentru ei să obțină victoria în 1994: să dețină măcar o cupă originală a FIFA (Federația Internațională a Asociațiilor de Fotbal). Temporar, numai pentru patru ani, căci noua Cupă Mondială FIFA este transmisibilă și la predarea ei către noul câștigător al Campionatului Mondial de Fotbal, deținătorul primește o copie aurită a ei – originalul este din aur masiv de 18 karate.

Brazilienii au intrat astfel încă o dată în istoria fotbalului – numit în SUA *soccer*, pentru a nu se confunda cu *american football*, care în Statele Unite este numit simplu *football*, deși numai fotbal nu este, ci un fel de *rugby*, dar mult mai dur (v-amintiți că, pe când era student, John Fitzgerald Kennedy, care a devenit în 1960 președintele SUA, și-a rupt coloana vertebrală într-un meci de asemenea „fotbal” și a rămas cu sechele!).

Dacă în Europa, fotbalul (englezesc) este „sportul rege”, în SUA, unde, repet, este numit *soccer*, el nu este nici măcar „a cincea roată la căruță”. Organizarea etapei finale a Campionatului Mondial de Fotbal în SUA, care ar fi o „piață” imensă de potențiali „microbiști”, practic nu a schimbat percepția opiniei publice americane asupra *soccer*-ului, care aș putea spune că a rămas „Cenușăreasa americană”, față de suratele sale *baseball* și (*american*) *football*!

Trebuie menționat că pe *Rose Bowl Stadium* (Stadionul Cupa „Trandafirul”) se desfășoară meciuri de fotbal american (din când în când, se joacă și *soccer*), dar el avea o faimă mondială înainte de anul 1994, deoarece găzduise Jocurile Olimpice de Vară de două ori: în anii 1932 și 1984.

Rose Bowl Stadium, Pasadena, California – vedere aeriană.

Chiar dacă în 1994 americanii „n-au făcut mare brânză” cu promovarea *soccer*-ului în SUA, cinci ani mai târziu, FIFA a mers din nou „pe mâna lor”: în organizarea etapei finale a Campionatului Mondial de Fotbal Feminin. Finala s-a jucat, cred că ați ghicit, pe același *Rose Bowl Stadium*, între SUA și China (oficial, țara se numește Republica Populară Chineză). Se spune că a fost evenimentul sportiv feminin cu cel mai mare număr de spectatori: 90.185 (la „Finala bărbaților” din 1994, au fost ceva mai mulți, 94.194, dar mai puțini decât la concertul de rock al formației irlandeze *U2* – 97.014 spectatori; recordul absolut s-a înregistrat în anul 1984, cu 101.799 de spectatori, la finala de fotbal a Olimpiadei: Franța-Brazilia 2-0). În 1999, s-a repetat istoria de la finala masculină: după prelungiri, scorul rămăsese alb și departajarea s-a făcut prin loviturile de la 11 m: a câștigat SUA, cu 5-4, care mai câștigase această cupă și în 1991. Bravo socceristelor, că „le-au rupt gura” socceriștilor, cu deplin temei, pentru că ele sunt și triple campioane olimpice (1996; 2004; 2008). Dar, ce folos, că în SUA, *soccer*-ul e tot... „pe jos”!

„Smarandach” n-are loc în... istoria fizicii!

404,30 \$ m-a costat avionul, dus-întors.

Zboruri scurte: *Albuquerque-Phoenix* (1 h și 20 min), *Phoenix-Burbank* (1 h și 30 min), vineri dimineața.

Pasadena nu are aeroport, însă din *Burbank* am luat un *shuttle* („suveică”, în engleză, aici folosită în sens figurat, referitor la o mișcare de du-te-vino; traducerea tehnică ar fi „navetă”, care în acest caz este un autobuz mic): 23 \$, direct la hotel, unde am plătit 158,70 \$ pentru două nopți.

Cu *Google Maps*, mi-am făcut direcțiile de la hotel la locul întrunirii fizicienilor californieni și nevadieni: *California Institute of Technology* (Institutul Tehnologic „California”, care este o universitate privată), numit folcloric *Caltech*.

Cam vreo 25 de minute, de mers pe jos.

Autorul, pe East California Blvd., lângă Caltech, Pasadena.

Voi reveni în orașul meu de reședință, *Gallup*, duminică după-masă: *Burbank-Salt Lake City-Albuquerque* (cu schimbare de avion la mijlocul rutei).

Eu fac teorii fizice neconvenționale – nu pentru că așa aş vrea, ci pentru că așa-s eu! După cum simt. Mereu pe dos.

Cei mai mulți dintre participanți sunt din statul federal *California*.

Înregistrarea participanților, la 8:30. Apoi, asist la două conferințe, susținute de către Tom Murphy (profesor la *University of California, San Diego*; universitate de stat, aflată de fapt la 19 km la nord de orașul *San Diego*, în *La Jolla* – numele fiind spaniol, se pronunță amestecat, anglo-spaniol, *Lăhoiă*; în traducere, „Giuvaer”), și Steven Block (profesor la *Leland Stanford Junior University*; universitate privată din *Palo Alto* – nume spaniol, care se traduce „Copac înalt”, dar cu pronunțare... americană, *Pelou Eltou*, din statul federal *California*, la 60 km sud-est de orașul *San Francisco*).

Conferințele astea îți deschid orizontul, te fac să gândești și altfel... *in vivo*...

Nu-mi place să rămân doar într-un domeniu, ci să mișc prin diverse, curios să privesc din unghiuri multiple, să generalizez, să „interdisciplinez”, așa zice.

Există riscul și să mă pierd, este adevărat...

Dar, măcar să nu mă pierd în toate! Îmi urmez pasiunile...

În clădirea 74 (*Institutul Beckman*) a *Caltech*, până la ora 11:45, apoi dejunul (care-i inclus în banii înregistrării la conferință (taxa de participare): 85 \$ ca profesor și membru al *APS* [*American Physical Society*]; sunt taxe diferite: mai mici pentru studenți, mai mari pentru membri.

Este foarte ieftin – comparativ cu participările la conferințele internaționale de fuziunea informației (în inginerie), unde s-a ajuns la 800-900 \$ de persoană!

Trecând pe lângă Biblioteca de la *Caltech*, am donat două cărți pe care sunt coautor, cu cadre universitare din India: *dr. Vasantha Kandasamy* și *K. Ilanthenral*, *Super Special Codes Using Super Matrices* (Coduri superspeciale bazate pe super-matrici) și *Neutrosophic Bilinear Algebras and their Generalizations* (Algebre biliniare neutrosofice și generalizările lor), numai cu *dr. Vasantha Kandasamy*.

Amos G. Throop a fondat în 1891 *Universitatea Throop*, care în 1920 a devenit *CalTech*.

Acum există o grădină în memoria lui.

Autorul, lângă Institutul Beckman, Caltech, Pasadena.

Am distribuit participanților la conferință opt exemplare mai vechi, din *Progress în Physics* (Progres în fizică). Este o revistă științifică americană trimestrială, a cărei adresă poștală este cea universității mele, *Universitatea New Mexico*, din orașul *Gallup*, statul federal *New Mexico*, pentru că eu fac parte din Comitetul de redacție, ca editor asociat, alături de doi cercetători ruși, Dmitri Rabounski, redactor-șef, și Larissa Borissova, editor asociat, ambii fiind din Moscova, cercetători la *Institutul de Biofizică Teoretică și Experimentală din Pușcino* (un orașel științific aflat la 120 km de Moscova).

Este o „revistă alternativă” înființată în anul 2005, liber accesibilă și online – are ca scop promovarea „științei cinstite și necomercializate” și publică articole de fizică teoretică și experimentală, precum și de matematică, cu teme legate de fizică, fără să facă uz de „cenzură” sau de „liste negre”.

Prenumele și numele mele, împreună, sunt prea lungi (au 21 litere – cu spațiul dintre prenume și nume), încât pe ecusonul conferinței n-a avut loc și ultima literă, fiind admise doar 20 de caractere: **Florentin Smarandach**.

N-am loc să intru în... istoria fizicii!

M-am înscris la conferința de la *CalTech* în ultimele zile! Coordonatorul, *dr. Andreas Bill*, m-a anunțat prin e-mail să mă grăbesc dacă vreau să prezint articolele. Am făcut-o în ambiția lui *MM* – jurnalistul vâlcean *Mircea Monu* – care zicea că nu e convins de realizările mele în fizică. Ba... chiar s-a supărat pe mine, deoarece *conf. univ. dr. Ion Soare*, concitadinul său, elogiase contribuția mea în fizică, dar și-n filozofie [*neutrosafia* = generalizarea dialecticii hegeliene] în *Enciclopedia Județului Vâlcea*, vol. I, la pagina 858. Păi, nu știu, care era vina mea pentru ceea ce afirmă alții despre mine?!

„*MÉMÉ* e foarte influențabil; dacă îi spune cineva că *Smarandache* e prost, el crede imediat”, mi s-a explicat.

Aceste bețe-n roate mă-ntărită, mă-nfierbântă ca pe-un oltean înrăit...

Mă avânt să creez mai mult, mai tare!...

MM este „oltean prin adopție” [așa glumim noi, dar el își zice mai sofisticat: „Oltean de rangul II, adică, prin alianță – după muiere”!], fiind originar din Dobrogea și stabilit din 1979 în Râmnicu Vâlcea.

„Neparticulele” – dovada „nemateriei”!

Prima-mi prezentare: „*Legătura dintre neparticulă și nematerie*” (prima parte este scrisă de dr. Ervin Goldfain, a doua parte – de mine).

Deși am prezentat la zeci de conferințe naționale și internaționale, tot am avut trac, la început... Apoi, mi-am dat drumul, și-am început să vorbesc și să gesticulez... Cu voce tare, să acopăr audiența.

„Neparticulele” (introduse de profesorul Howard George de la *Universitatea Harvard*, din orașul *Cambridge*, statul federal *Massachusetts*) au proprietăți foarte ciudate, ele reprezintă fracțiuni de câmpuri cuantice și conțin mixturi de particule și antiparticule (deci sunt o formă de „nematerie” [termen introdus de mine în anul 2004]).

Bineînțeles c-am primit și pentru această „obraznicie” fizică porția „necesară” de înjurături! (de exemplu, în părțitorul *site Mad Scientist* – Savantul nebun). Cum fac eu, cum nu fac, atrag oprobiul multora, uneori și-al tuturor! Dar, nu mă sperii, ci mă-nfurii... [Acum, cititorul o să râdă!].

Doar pentru *Paradoxurile sorites* din fizica cuantică, pe care le-am introdus, nu m-a contrazis „încă” nimeni.

Adesea-s paradoxist fără să vreau (așa mi-e natural!)... și-asta nu e bine.

Neparticulele evoluează înainte și înapoi în timp. Studiul lor se face cu ajutorul operatorilor fractali de diferențiere și integrare. Fizica la energii superioare energiei *Modelului Standard* al atomului are o bună șansă să devieze de la echilibru. Particulele generate în urma interacțiunilor la energii înalte nu au timp să se „termalizeze”, adică să atingă echilibrul termic. În consecință, toate mărimile de interes (e.g., distribuția de energie și de moment în urma coliziunilor) nu mai sunt staționare, ci sunt tranziente (depind de timp).

Acest regim dinamic de „ne-echilibru” sugerează folosirea operatorilor fracționali de diferențiere și de integrare, așa cum am descris în lucrare.

Consecințele sunt legate de apariția unor faze „exotice” de materie, în care cuantele de câmp (particule și anti-particule) se amestecă în combinații neobișnuite (mixturi neobișnuite), în numere neîntregi și cu spin fracțional (diferit de spinul bosonic 0, 1, 2,... și diferit de spinul fermionic $\frac{1}{2}$). Aceste faze au corelații exotice de lungă durată și sunt extrem de instabile.

Apoi, legătura dintre „nematerie” [în engleză *un-matter*] și „neutrosomie” [în engleză *neutrosophy*].

Neparticulele reprezintă fracțiuni (nu numere întregi) de cuante; ele sunt între ordine și dezordine [ca-n neutrosomie și-n paradoxism]; ele apar la temperaturi foarte înalte (la energii de ordinul TeV = *teraelectronvolt*; *tera* este multiplul unei unități de măsură = 10^{12} , iar *electronvolt* este unitatea de măsură a energiei folosită pentru particulele din acceleratorul electrostatic de particule, reprezentând energia cinetică dobândită de un electron liber când este accelerat de-a lungul unei diferențe de potențial de un volt).

Fizica „Emergentă” [îmi permit introducerea în limba română a acestui neologism, însemnând „care se ivește”, „care se naște dintr-o dată”] este echivalentă cu *Teoria Complexității* (ramură a Informaticii care se ocupă cu studierea complexității algoritmilor, complexitatea reprezentând puterea de calcul necesară pentru realizarea unui algoritm, iar acesta este succesiunea de operații necesare în rezolvarea unei probleme).

Nemateria e formată din materie și antimaterie în stare stabilă sau semistabilă. Cum cele mai elementare blocuri de construcție a universului cunoscute astăzi sunt 6 *quarkuri* și 6 *leptoni*, plus cele 12 antiparticule ale lor, nemateria va fi formată din cel puțin un bloc și cel puțin un antibloc.

Toți ochii privesc spre... „Nematerie”!

Exemple de nematerie:

- *mezonii* și *antimezonii* (formați dintr-un quark și un antiquark);
- *pentaquarkul* θ^+ (format din patru quarkuri și un antiquark);
- *pionium* (format dintr-un mezon π^+ și un mezon π^-);
- *pozitronium* (format dintr-un antielectron și un electron – în stare semistabilă);
- *protonium* (format dintr-un proton și un anti-proton – în stare semistabilă);
- *helium antiprotonic* (format dintr-un antiproton și un electron orbitând nucleul de heliu – semistabil);
- *miuonium* (format dintr-un miuon pozitiv și un electron).

Neparticulele și nemateria sunt foarte instabile, rup simetriile și violează principiile de sarcină electrică, izospin slab, și culoare.

Profesorul *Jonathan Vos Post*, din sală, a spus că-mi știe o carte (era de Teoria Numerelor), intitulată „Numai probleme, fără soluții!”. Și toți au zâmbit!

Geoffrey Holstrom, prezentatorul lucrării „Masa ca origine statistică a geometriei și dinamicii”, mi-a cerut să-i expediez întreaga lucrare prin e-mail.

Un alt audient m-a întrebat cât de fidel ar descrie derivatele și integralele fracționale stările de neechilibru la energia deasupra *Modelului Standard* al atomului.

Quarkul față cu... Fuziunea la Rețe!

Din *Laboratorul de Fizică „George W. Downs”* de la *CalTech*, am alergat în clădirea vecină (*East Bridge Physics Lecture Hall*), unde, la ora 14:36, aveam altă prezentare: „Eliberarea quarkului în cadrul Fuziunii la Rețe, Ecuației Klein-Gordon, și Fizicii Particulelor Elementare” (împreună cu *Victor Christianto*, colaborator din Indonezia).

Aceasta era mai mult o analiză (incompletă) de idei privind răspunsul la întrebarea: în cazul că *LENR* (*Low Energy Nuclear Reaction*, în engleză, tradusă Reacție Nucleară la Energie Joasă, numită în folclor *Fuziunea la Rețe*), este reală această reacție, cum s-ar explica din punctul de vedere al reacțiunii interatomice?

La 23 martie 1989, *Martin Fleischmann*, din *Marea Britanie*, și *Stanley Pons*, din SUA, ambii cercetători la Universitatea (publică) „Utah” din *Salt Lake City*, statul federal *Utah, Statele Unite*, au anunțat că au observat fuziune nucleară controlată la temperatura camerei – timp de o lună. Ei au studiat electroliza „apei grele” (D_2O , apă în care în locul hidrogenului există *deuteriu*, izotopul greu al hidrogenului), într-un calorimetru de sticlă cu electrod din paladiu. Au susținut că au constatat producerea unei cantități de căldură a cărei mărime s-ar putea explica numai printr-un proces nuclear, deoarece au descoperit și mici cantități de produși de

reacție nucleară: *neutroni* [particule fără sarcină electrică din componența nucleului atomic (exceptând cazul celui de hidrogen), cu masa puțin mai mare decât a *protonilor* – ceilalți *nucleoni* (particule din componența nucleului atomic), dar cu sarcină pozitivă] și *tritiu* (izotopul super-greu al hidrogenului). Presa a numit imediat această reacție *Fuziunea la Rece* [*Cold Fusion*].

Mulți cercetători au considerat această Fuziune la Rece ca nefondată, pentru că nu au reușit să o reproducă.

Dar, mai recent, în anul 2008, profesorul universitar japonez *Yoshiaki Arata*, de la Universitatea din *Osaka*, a demonstrat un astfel de experiment.

Autorul, la Caltech, ieșind din Laboratorul de Fizică.

Profesorul *Marian Apostol* de la Institutul de Fizică Atomică din orașul Măgurele (lângă București), județul Ilfov, România, a propus încercarea de a utiliza *Ecuția Klein-Gordon și geometria fractală*. [Ecuția Klein-Gordon este ecuația de mișcare a particulelor cuantice fără spin (rotație în jurul axei proprii); fractal – un întreg ce poate fi divizat în părți care sunt o copie miniaturală a întregului.]

Dr. Ervin Goldfain citase: tranzițiile de faze cuantice la temperaturi joase [*Subir Sachdev* et al.], termodinamicile mezo-scopice neechilibrate pentru sistemele cuantice [*D. Bedeaux, P. Mazur* et al.], și tranziții de faze neechilibrate [*S. Lübeck, H. Hinrichsen* etc.]. Dacă am lua în considerare cuantizarea topologică, ne așteptăm la o cuantizare Bohr-Sommerfeld a quark-urilor?...

Când a trebuit să m-anunțe, moderatorul acestei secțiuni de lucrări, *prof. Warren Rogers*, s-a scuzat că nu poate să-mi pronunțe numele (pățesc acest lucru pe la toate conferințele!). Mă recomand, atunci „Smarandacii” [*ch, che* se citesc – în general – „ci” în engleză].

La „Cărămida roșie”: pizza, bere și... fizică!

Radiind de bucurie, „amețit” de succes, am plecat împreună cu inginerul *Dave File* (care asistase la ambele prezentări ale mele și mi-a cerut să i le trimit) la *Red Brick Pizza* (Pițeria „Cărămida roșie”; mă rog, „Dicționarul explicativ al limbii române” a preluat termenul cu grafia din limba italiană, *pizzeria*, dar eu prefer să-l scriu cum se pronunță, deci să românizez acest italianism), ca să bem bere și... fizică (!)

D. F. mi-a replicat însă că nu-i place „nemateria”, căci nu respectă nimic din legile fizicii...

Păi, e nevoie de noi legi, în spații noi! [*new physics* – fizică nouă].

Îmi sugerează să mă axez pe *matematică fractală aplicată*.

Ideile discutate (în comparația pe care am făcut-o între fizică și matematică):

- fizica e mai aproximativă decât matematica;
- fizica e mai poetică, mai visătoare, mai imaginativă [pune-ți fizica în creier, și fantezia îți va veni după aceea];
- matematica este suportul fizicii, de fapt, al tuturor domeniilor;
- *Funcțiile Green* folosesc în fizică la problemele unde avem de-a face cu infinitul;
- *Einstein* s-a dus la matematicieni să-l ajute pentru a da un suport științific imaginației sale;
- fizica este despre „conținut” (limitare);
- matematica e „prea” exactă, prea tehnică [de aceea eu am și „evadat” spre alte domenii: să am mai multă libertate și imaginație; când ajung la un „punct de saturare” într-un subiect, mă mut la altul!];
- există *Ecuția lui Drake* despre posibilitatea existenței vieții extraterestre – concepută în anul 1961 de către astronomul și astrofizicianul american *Frank Donald Drake* pentru a estima numărul potențial de civilizații extraterestre din galaxia noastră (*Calea Lactee*, care conține peste 100 de miliarde de stele); în varianta optimistă (cu valorile maxime), ecuația dă *10 miliarde de civilizații*, iar în cea pesimistă (cu valorile minime) rezultă numai *1 (una) civilizație* (a noastră); Conferința de la Observatorul Național de Radioastronomie din *Green Bank*, statul federal Virginia de Vest, SUA, din anul 1961, a optat pentru *50.000 de civilizații*;

- particulele (în fizică) sunt mai mult... unde! (iată și paradoxismul);
- spinul unei particule înseamnă, de fapt, energia sa;
- masa antielectronului este de două ori mai mare decât masa electronului;
- matematica necomutativă câștigă teren (multe fenomene nu comută în realitate); teoria matriceală (înmulțirea nu comută) este o astfel de modelare simplă;
- despre manualele clasice de *Fizica Particulelor Elementare*: de *Richard Liboff*, *David Griffith*, *David Bohm* etc.;
- fizicienii sunt buni să mediteze pe-o insulă deșertică; matematicienii să joace la cazinouri!
- despre *UFO*-urile (OZN-uri: Obiecte Zburătoare Neidentificate, numite folcloric „Farfuriile zburătoare”, după aspectul unor pretinse imagini despre ele) prăbușite lângă *Rosewell*, statul federal *New Mexico*, SUA, când se pare că au fost găsiți și pasagerii lor extraterestri, dar guvernul american a negat și a declarat că s-au găsit, de fapt, rămășițele unui balon meteorologic;
- Cometei *Hale-Bopp* (1997) i-a trebuit doi ani ca s-ajungă de la Jupiter la Pământ;
- Numele nostru va fi atașat de o problemă, nu de-o soluție!, râde *Dave File* (în engleză, *file* are trei înțelesuri: „pilă”; „dosar”; „fișier”; nu l-am întrebat pentru care dintre ele optează, dar acum, dac-ar fi să fac o glumă paradoxistă, i-aș spune: „Dacă ai o «pilă», poți fi atașat de o soluție într-un «fișier» din «dosarul» cu... probleme!”).

Autorul (în dreapta), cu Dave File, la „Cărămida roșie”.

Și-n SUA mai întârzie autobuzul!

Seara, am făcut rezervare la *Prime Time Shuttle* („naveta”), tel. 9-1-800-733-8267, ca microbuzul să mă ia de la hotel și mă ducă la aeroport.

Numărul de confirmare 3334486. Noroc că l-am notat, fiindcă dimineața șoferul nu sosea la ora 8:00 (pe 31 octombrie 2010) cum stabilisem, dar recepționera companiei, șmecheră/diplomată, îmi zice că ei înțeleseseră la 8:15.

– Okay, merge și-așa, am încuviințat.

Hotelul *Travelodge* taxa cu 0,50 \$/minut și pentru telefoanele din cameră.

Hoinăream pe străzi seara, de la *CalTech* la hotel, pe lungul *Boulevard Colorado*, cu lumini multe, pomi împodobiți cu becuri strălucitoare. Răcoare. Plăcut.

Și mușcam dintr-o pizza caldă, cu mult piper (ca să-mi taie pofta de mâncare: să nu mă-ngraș la loc), și presărată cu brânză.

Am pierdut două pixuri, în fiecare zi câte unul – nu mai aveam cu ce nota și tocmai atunci îmi veneau ideile!

L-am rugat să-mi dea pixul său pe băiatul de la ghișeu, căruia i-am înmănat imediat un dolar.

Îmi venise să strig:

– Dau regatul meu [pe care nu-l am!] pe-un pix!

Autorul, în nocturnă, pe Blvd. Colorado, Pasadena, California.

Amicul inamic *MéMé*, fizician de profesie, mă felicitase în modul nostru contradictoriu:

„Această invitație din partea *Asociației Americane de Fizică* este foarte importantă pentru afirmarea... Paradoxismului în fizică!

De fapt, ca să fiu paradoxist, ar fi trebuit să spun că voi scrie un «nearticol» despre participarea dvs. cu articolul despre «nematerie!» (Ha-ha-ha – umor cu praz, râde un fizician de... necaz!!)

Cred că-n Secțiune veți fi sublimii

Care depășesc viteza... luminii!!! [21 octombrie 2010]

Studentii la matematică vrăjiți de fizica cuantică

02.11.2010

Surpriză mare la ora mea de analiză matematică la *UNM* (Universitatea New Mexico)!

Când intru în clasă și mă-ndrept spre catedră, un *flash* (blițul aparatului de fotografiat) mă luminează...

– Faceți poze?, îl întreb pe *Sumit Patel* – un student din India.

– Nu eu, ci *Carlin Castle*! – și arată spre colega lui.

– Sunteți un star!, zâmbește alt student (*Troy Merrit*).

Cum a fost la *CalTech*?

Și-atunci, mă apuc să le explic ceea ce îmi vine în minte despre *Fizica Cuantică*, sărind de la o idee la alta, revenind.

M-ascultau, mă-ntrebau, parcă-mi sorbeau cuvintele...

– Dar, hai să trecem la secția 4.3 de astăzi!

– Aaa!... Nu!..., se-aude corul clasei. Mai povestiți-ne!

Fiindcă tot învățaseră despre derivate și integrale, le-am spus că există și derivări, integrări fracționale [*fractional calculus* – calculul fracțional]. Se uită mirați la mine..

Un alt student, tot din India provenit, *Vivek Ramadoss* – foarte inteligent – mă chestionează:

– Dacă derivata întâia reprezintă viteza, și derivata a doua accelerația, ce înseamnă derivata de ordin 1,5?...

– Ceva între viteză și accelerație!

Troy citise despre *Palindromul Smarandache* (este vorba despre *Numărul simetric Smarandache* – un *număr palindromic*: are aceeași valoare citit de la stânga la dreapta, și de la dreapta la stânga).

Alții-mi cer să le explic „nemateria”.

Le descriu câteva *Paradoxuri tip sorites* [în greaca veche, *soreites* = a îngământădi, a face morman, grămadă; deci, „Paradoxuri tip morman (grămadă)”, care au fost create în secolul al IV-lea î. H., de către filozoful *Eubulides din Milet*] din fizică (este vorba despre „mormanul” de particule elementare care: 1. sunt invizibile, dar formează lumea vizibilă, fără a se putea cunoaște granița de trecere de la invizibil la vizibil și invers; 2. se supun Principiului nedeterminării al lui *Heisenberg*, dar materia formată din ele se supune principiului determinist; 3. se degradează când sunt libere, fiind instabile, dar materia formată din ele este stabilă; 4. au o viață foarte scurtă, când sunt libere, dar materia formată din ele are o viață lungă), apoi le relatez despre viteze supraluminale (mai mari decât cea a luminii, care, conform lui *Albert Einstein*, este viteza limită în Univers).

– De ce nu predați un curs onorific de fizică cuantică?, îmi sugerează studentul *Troy Merrit*.

Muzeul istoric Rex

Muzeul istoric Rex, realizat de Societatea Istorică din Gallup, statul New Mexico.

21.01.2011

14 ani în acest cătun ... Am văzut sute de muzee prin lume și nu fusesem în cel mai apropiat!

Intrarea liberă (doar o donație de 1-2 \$).

Biografia lui Manuelo Segundo [Manuel al Doilea], 1818-1893, șef de trib Navajo.

Compania de cărbune din sud-vest, încorporată în anul 1908, și-a început operativitatea în 1912. Și-a continuat activitatea de extracție până în 1947.

Între 1880-1948 au funcționat 57 de mine subterane de carbon.

La început localitatea s-a numit *Coal City* [Orașul Cărbunelui], fondat în 1881 și înregistrat în 1891.

Este înconjurat de rezervațiile de indieni: Navajo, Zuni, Acoma și Laguna. De aceea, Gallup se remarcă prin obiectele de artă indiene.

Numele orașului vine de la David L. Gallup (1842-1924), casier la compania feroviară *Atlantic and Pacific Railroad*, care lega pe uscat cele două oceane.

Tot prin Gallup trece și Drumul Istoric 66, care făcea legătura spre exodul californian.

Altitudinea: circa 2000 m deasupra nivelului mării.

Populația: 25.000, în weekend sunt 50.000.

Lucrătorii feroviari veneau „la Gallup” [adică la David Gallup] să-și ia banii – și așa a rămas numele acestei mici așezări. Zilnic plecau trenuri încărcate cu cărbune, din Gallup.

Numai în anul 1929 au circulat 27.079 vagoane de trenuri, dintre care 25.177 erau cu cărbune.

La Biblioteca publică „Octavia Fellin”, o pictură murală despre tribul Zuni, de Geddy Epaloose, din anul 2005.

La *City Hall* o pictură murală de Eric Leon Sarracino din 2005 (scene cotidiene: „Viața comunității din Gallup”).

„Vorbitorii Codului Navajo”, mural de Be Sargent, din 2001, pe strada a doua (*Second Street*). Folosit în Al Doilea Război Mondial, codul Navajo n-a putut fi descifrat de nemți și japonezi deoarece se baza pe o limbă necunoscută lor: a tribului de indieni americani Navajo. Încifrarea nu se făcuse pe limba engleză.

Japonezii și-au dat seama și-au încercat să răpească un vorbitor de limbă Navajo în timpul războiului.

Pe zidul lateral al Muzeului Istoric Rex, picturi cu teme indiene de Ernest John Navajo (1999), Clayton Eada Kie (1999) și reprezentând minele de cărbuni (de Joan Sheski, 1999).

În parcare, vase mari de ceramică cu motive navajo.

Nesfârșitele drumuri cu peisaje unice din vestul Statelor Unite.

Valea Monumentelor din Statul Utah

09.03.2012

Excursie „locală” (americană).

Valea Monumentelor din Statul Utah seamănă cu ...

Valea Regilor (zic eu!) din Egipt.

Prin trei state am condus: New Mexico, Arizona, Utah.

Am închiriat o mașină *Chevrolet Impala*, model 2012 ... Wow!

255 \$ pe-o săptămână de la Enterprise-Rent-a-Car.

Plus plătit benzina. N-am cerut asigurare. Merg la risc.

Gallup-Shiprock-Kayenta-Monument Valley.

Rezervația Navajo cuprinde o treime din Platoul Colorado.

Valea Monumentelor se situează la altitudinea de 1700 metri deasupra mării, iar „monumentele” (stânci naturale erodate de apă și vânt) au înălțimea între 30 - 450 metri.

În limba Navajo se zice *Tse-Bii-Ndzisgaii* (Valea dintre roci), care a fost declarată ca protejată de lege, în anul 1958.

Stâncile, formate din nisip întărit, absorb umezeala necesară recoltelor.

Indienii pășteau oi, capre, vite și cultivau porumb în această vale.

Iar pe artiști Valea Monumentelor i-a inspirat în picturi pe nisip, țesuturi de carpete, olărit, bijuterii.

Culoarea grenă dă senzația de liniște.

Geologia actuală a fost creată acum 570 milioane de ani, în Era Paleozoică.

Am condus pe un cerc de 27 km, admirând diverse „sculpturi” de piatră, având forme de elefanți, păsări, cămile, oameni.

Apoi, la *Mexican Hot* – o altă sculptură naturală, arată ca o pălărie mexicană (sombbrero), la Bluff (cu un muzeu Fort Militar) și Valea Zeilor.

Stâncile roșiatice, dezgolate parc-ar fi niște peisaje stranii de pe Lună sau Marte.

Ne-am dus pe-un drum, am văzut ceva. Când ne-am întors pe-același drum... am văzut altceva (fiindcă am privit din unghi opus).

Blocuri de stânci în crepuscul arată ca niște castele parcă tăiate cu foarfeca în piatră.

Ce lucește asfaltul în soare, ca oglinda de gheață!

Înnoptăm în *Tuba City* (pe aici nu mai ajunsesem!) la Diné Inn Motel (68,40 \$ pe cameră).

Ni s-a făcut fundu' pătrat de-atâta stat în mașină !

10.03.2012

La ieșire din *Tuba City*, pe autostrada 160 Vest, un sit arheologic mic: *Urme de dinozauri tripticoni* (se percepeau în rocă dăre de gheare și un ghid local ne explica).

Mergem cum ne duce drumul! Coboară parcă în abis ... sus-jos, sus-jos.

Numai pietre și pietroaie.

Podul Navajo, din schelet înalt de metal, deasupra râpei abrupte a apei liniștite.

O expoziție onorând vorbitorii limbii Navajo, folosită drept cod secret de comunicare în Al Doilea Război Mondial de către americani.

Pe autostrada 89 ajungem la Canionul Glen, partea de nord a Marelui Canion, pe râul Colorado.

Frumos: verde cu portocaliu (culori complementare).
Vezi, natura singură se reglează.

La-ntoarcere pe 89, spre Page, am văzut un coyote (câine sălbatic), traversa strada (mic, jigărit, ca o vulpiță).

Barajul Canionului Glen construit în 1960. Malurile abrupte și roșii.

Page-ul e mai frumos și modern decât Gallup.

Autorul, pe malul Lacului Powell.

Intrarea Wahweap ne duce pe malul Lacului Powell, cu o apă albastră-albastră. Malurile albe joase, apoi roșiatice.

Munții Navajo, în zare și Turnul Butte.

Apa râului Colorado e folosită de fermierii din California.

O treime din fructele și legumele americane provin din apa Colorado-ului.

Debarcaderul, plin de ambarcațiuni.

Am ieșit din nou pe H 89, către Karnap.

Roca Insulară din mijlocul lacului.

Canionul Alb (*Cottonwood*).

Munți roșii, sculptați de apă și vânt, de culoare grenă, ca niște grămezi de soldați.

Canionul Paria, format de pârâul cu același nume, aproape secăt.

Cel mai ieftin bufet: 5,90 \$ de persoană la Pizza Hut (all you can eat = cât poți mânca), la Karnap.

Toate orașelele astea mici prin care trec mi se par mai noi și mai frumoase decât Gallup-ul.

Cum urcă mașinile panta, ca gândacii!

Monumentul Pipe Spring, situat la picioarele Falezii Vermilion, în statul Utah.

Este o fermă de animale, cumpărată de Brigham Young, de la James M. Whitmore, pentru mormoni. Aici erau adunate dările mormonilor (10% din venitul lor) către biserică, dar mulți plăteau în animale.

Primul manager al fermei a fost Ansor Perry Winsor. În 1879 ajunseseră la 2200 capete de animale.

Ferma avea un izvor de apă, ca o oază în mijlocul acestui deșert.

Din cauza legilor federale contra poligamiei, multe femei s-au refugiat aici ascunzându-se de agenții federali (*marshals*).

Biserica Mormonă a vândut ferma în anul 1895.

La ferma Pipe Spring.

Conflicte între mormoni și indienii Kaibab Paintes s-au declanșat în privința folosirii rezervelor de apă și pământ.

Guvernul Federal a creat, în 1907, Rezervația Kaibab-Painte pentru protejarea acestui trib.

Misionari și exploratori albi au sosit în această regiune aridă în anii 1700, iar mormonii la mijlocul anilor 1800. Printre aceștia se numără: Antanasio Dominquez și Silvestre Velez de Escalante (misionari catolici), Jacob Hamblin (misionar mormon), John Wesley Powell (explorator).

Indienii Navajo făceau raiduri, furând vite de la mormoni. La rândul lor, mormonii răspundeau atacându-i pe indieni.

Tribul Kaibab Paintes se adaptase viețuirii în deșert. Trăiau în bordeie (case construite în gropi, săpate în pământ); erau semi-nomazi (umblând în grupuri mici); cultivau porumb și fasole; vâneau căprioare, iepuri, șopârle; culegeau nuci de piñon, semințe de iarbă, rădăcini și fructe de cactus.

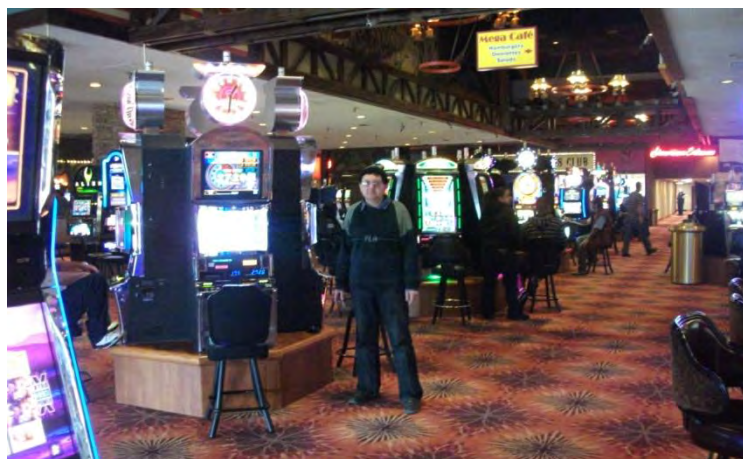
Mi-a plăcut o butadă a indienilor Kaibab Paintes (din filosofia lor de viață): *Un om înțelept este un om care a călătorit.*

La intrarea în Las Vegas, pe I 15 sud, coadă ca la moară. Abia înaintăm.

Am oprit în Primm, orașel la 27 mile dincolo de L.V., la Hotelul casino „Whiskey Pete’s”. 89,54 \$ camera pe noapte, 1129 \$ la etajul 11. Plus 30 \$ lăsați garanție în caz de „incident” (mi se justifică), restituibili mâine dimineață la plecare. Hotelul are 19 etaje.

Primm este un Las Vegas mititel, cu câteva casino-uri la fel de strălucitoare și pline.

În cazinoul Whiskey Pete's din Primm.

11.03.2012

Un expozeu, în hotelul nostru, dedicat gangsterilor. „Carul morții”, original Bonnie & Clyde.

Mașină veche marca Lincoln.

Pe I 15 sud de la Primm la Deșertul Mojave. Intrăm pe drum minier, din greșeală. Palmieri ce cresc precum copacii. Pâlcuri de ierburi pălite.

Mergem cu mașina prin toate văgăunile. Sar pietrele sub roți ca floricelele de porumb în tigaie.

Ne-am rătăcit și ne-am trezit în Tecapa, California. M-apucă și-o picoteală de adormeam la volan ...

La Dunele Dumont, de nisip alb. Praf. 30 \$ intrarea.

Trailere staționate cu turiști. Dealuri de nisip.

Mi-au intrat gunoale prin toate orificiile!

Nisip alb la Dunele Dumont, California.

Ajuns pe 127 la Baker. Pus benzină. Mâncat.

Baker-Kelso.

Cușcă de fier folosită ca închisoare de o zi, pentru bețivani, între 1918-85, la minele din Kelso.

Cavernele Mitchell, închise. Ne ducem la Holes-in-the-Wall (Găuri în stânci).

Broaște țestoase se ascund în aceste găuri.

În Deșertul Mojave trăiesc și reptile mici veninoase, cerbi, lei, șobolani.

Ciudate forme de roci masive.

Găuri în stânci, în Deșertul Mojave.

Mi-am scrântit piciorul stâng alunecând de pe o piatră, și-acum șchiopățez.

Zona aceasta a fost acoperită de ocean. Când un vulcan a izbucnit, bule de aer s-au format în lava fierbinte, din cauza apei reci. După ce s-a solidificat magma s-au format stânci găurite (locul bulelor de aer).

În micul oraș (Baker, California), în micul Motel Wills Fargo. Plătim 70 \$ pe cameră.

Păi... e California!

Indienii din triburile Paiute, Majave și Chemehuevi foloseau un coridor de trecere prin Deșertul Mojave. În anii 1770 aceștia i-au condus pe exploratorii spanioli. Armata americană îmbunătățește transportul și construiește avanposturi și Fortul Piute, în anii 1860. Mineritul și cultivarea terenului încep prin anii 1890.

Conservarea Parcului Național Mojave a fost stabilită prin lege, în 1994.

Altitudinea variază între 240-2400 metri, între orașelul Baker și Muntele Clark.

12.03.2012

Călărim mașina asta toată ziua.

Pe H 123 spre *Death Valley* (Valea Morții).

Lacuri sărate, secate, A rămas doar sarea albă. Mare și pustie Valea Morții. Peisaje extraterestre. Dune albe, gri. Povârnișuri ciudate.

[Să nu zic că n-am fost și aici!]

Pe viitor să mă duc și în „Valea Vieții”!

Facem grămezi de poze. Cu stânga țin volanul și cu dreapta scriu. Oprim la Punctul Zabrinskic.

Nu crește nimic.

Munți fantastici! Te îmbie la pictat și meditat. Punctul turistic poartă numele omului de afaceri Christian B. Zabriskie (1864-1936) care-a făcut trecerea de la minerit la turism, în Valea Morții, devenită monument național în 1933 și parc național în 1994.

Mineritul a-nceput în 1882 (explorarea boraxului).

Avem o mașină deșteaptă. Dacă nu ne punem centurile de siguranță, ne atenționează. O deschidem / închidem prin telecomandă. Decapotabilă. Faruri senzitive: pun pe „auto” și se aprind singure la întuneric.

Marea și pustia Vale a Morții.

Furnace Creek este un centru de jucat golf.
20 \$ intrarea în Rezervația Naturală Death Valley.

Muzeul Companiei Borax, de minerit.

Dunele Mesquite, tot de nisip.

Canionul Mozaic. 1,4 mile lungime.
Cu strămtori și deschideri, și stânci tocate cu ciocanul,
parcă.

S-a jucat Dumnezeu cu munții!... i-a tăiat, surpat,
modelat.

Parțial transformate marginile în marmură.

Canionul Mozaic sau joaca lui Dumnezeu.

Străzile nu sunt plane, ci ca valurile de apă: urcă și coboară, urcă și coboară – încât privind în lung, marginile par strâmbe.

Ca o șalupă: sus-jos, sus-jos (săltăm).

Niște prăpăstii de-ți crapă fierea când te uiți, mai ales când drumul nu e-ngrădit la margine...

Miros de buruieni. Adiere de vânt...

... Am ieșit din zona nebună.

În afara Văii Morții, în *Lone Pine*, mică localitate.

Am trecut de la Lacul Owens, care are apa de trei ori mai sărată decât a mării.

Se vede Muntele Whitney, cel mai înalt din zonă, circa 4, 400 de metri.

Lacul Diaz.

Apoi o luăm pe Tuttle Creek și pe Drumul Filmului, unde s-au montat sute de filme cu cowboy, în special cu actori vestiți precum: Jamie Foxx, Tom Cruise.

Roci uriașe, rotunde, parcă de pe alte planete, strânse grămezi.

La Hotel „Mt. Whitney”, din Lone Pine: 77,28 \$ camera.

Tuttle Creek, în Lone Pine.

13.03.2012

Los Angeles. În „China Town”.

Vorba lui Marin Preda, când s-a dus la București, ne-am descurcat și noi în L.A. ... cu întrebatul. Opream la câte o stație de benzină și solicitam direcții.

- I got lost. How can I get to...

Vizitat doar centrul orașului (bulevardul Broadway) și întors pe I 10 est, I 15 nord, I 40, la Kingman (în statul Arizona).

Dormim la Motel 6 (42,85 \$ pe cameră).

14.03.2012

Prin liniștea deșertului, ne îndreptăm spre Marele Canion.

Pietrele astea erodate seamănă cu ruinele unor cetăți.

„Defilăm” printre dealuri roșii. Rocile cristalizate sclipesc în soare.

S-au descoperit fosile de dinozauri de milioane de ani.

Grand Canyon cu relicvele sale arată ca un oraș de castele.

Rio Colorado (Râul Colorat) a săpat în aceste abisuri de 1,6 km adâncime, ajutat de ploii, zăpezi, vânturi și cutremure (din Munții Stâncoși).

Grand Canyon se-ntinde pe 446 km, cu o lățime de 29 km.

Plantele secretă acid, ploaia conține acid, acidul decimă rocile. Prin ger-căldură (contractare-dilatare) piatra crapă. Procesul de eroziune este continuu.

Părintele Francisco Garcés (1738-1781), misionar spaniol pentru creștinarea indienilor, a botezat Râul Colorado și Deșertul Pictat, în 1776.

Trei eco-regiuni:

Platoul Colorado, Deșertul Mojave și Marele Bazin se întâlnesc în Marele Canion-Parashant formând o diversitate de plante și animale dintre care patru specii de plante și 29 specii de animale sunt ocrotite de lege. Curcubeul de culori triumfă, expus de straturile de roci sedimentare din erele Paleozoică și Mezozoică.

Înălțimea variază de la 425 metri la 2425 metri între Golful Grand Wash și Muntele Trumbull.

Populația a locuit aici de acum 12.000 de ani. În prezent, indienii din tribul Paintes din Sud încă viețuiesc aici.

Poezie roșie la Deșertul Pictat.

15.03.2012

„Deșertul pictat” – frumoasă denumire: Desierto Pintado în spaniolă, Painted Desert în engleză.

Cel mai curat aer din SUA. Dar și poluare există din cauza omului: sulfatați, nitrați, praf, materie organică reziduală de la industrii.

Structuri negre (de bazalt) contrastează cu roșul și verziul deșertului.

În formațiunea rochiferă, s-a depistat un strat lipsă, probabil erodat, între bazalt (depozitat acum 5-8 milioane ani) aflat deasupra și stratul de mâl întărit, portocaliu, format acum 225 milioane de ani.

Primul explorator englez a fost Lt. Amiel Whipple, în 1853, iar artistul Baldwin Möllhausen a publicat ilustrații, pe când Jules Maicon a tipărit o descriere a pădurii pietrificate.

Multe plante și animale fosilizate.

Congressman-ul american John Fletcher Lacey a promovat, în 1906, actul de protejare a obiectivelor istorice, științifice, artistice din țară.

„Ruta 66”, strada celebră care lega Chicago cu Los Angeles (peste 2.200 mile). Considerată „drumul oportunității, legând estul cu vestul american.

O mașină de început de secol XX este expusă în acest punct din deșert.

Compania de Cale Ferată Burlington din Nordul Santa Fe se-ntindea pe traseul Rutei 66, peste Rio Puerco (Râul Porcului!).

Primele **căi ferate în sud-vestul american** au fost construite în 1882.

Ruta 66 este înlocuită astăzi de Autostrada I 40.

În anii 1930 turiștii făceau haltă la stația Adamana, și-apoi vizitau Pădurea Pietrificată.

Tribul Puerco a locuit aici între 1250-1380 d.Hr. **făcând legătură între triburile Zuni, Hopi și Anastazi.**

Răul din apropiere le era vital pentru culturi (bumbac, porumb, squash, fasole) și animale.

Foloseau unelte de piatră.

S-au găsit „petroglife” [desene de zei (kachinas), păsări, vânătoare, pe roci].

Casele fără fereastră.

Construcții *kiva* pentru ceremonii și lucru.

Trăiau în gente / bande (familii lărgite).

După anul 1500 au dispărut din istorie (descendenții lor fiind Zuni și Hopi).

Locul cel mai concentrat cu petroglife (datând de acum 650-2000 de ani) **prezintă imagini zoomorfe, spirituale (kachina), antropomorfe, mâini etc. [Denumit „Roca ziar”!]**

Paleontologi care au studiat fosilele de aici: John Muir, Annie Alexander, Charles L. Camp, între anii 1853-1921.

Clifuri și bârne cad și în prezent datorită agenților climatici. De exemplu în punctul Blue Mesa s-a prăbușit un vârful, în anul 2005. Azi sunt și mâine nu sunt.

Totul e schimbător.

Pădurea pietrificată.

Ce imagini prăpăstioase!

Crăpături mici în stânci au fost lărgite și adâncite de apă până la bază – încât suprafața stâncilor arată ca pielea de elefant. Iar dungile colorate ale straturilor parcă formează turme de zebre.

Rocile s-au „măcinat” și „cimentat” natural.

Vizitatorii au devastat parcul natural luând tone de pietre ca amintire. **Astăzi se pedepsește ca amendă sau închisoare, sustragerea de roci.**

O pădure întregă (denumită „Cristal”) transformată în butuci pietrificați.

[Turiștii au “șterpelit” pietrele semiprețioase din această pădure.]

Hanul de la Pădurea Pietrificată.

Cum s-a format pădurea de piatră?

Acum 225 milioane de ani trunchiuri de copaci căzuți la sol au fost inundați. Apa cu siliciul au pătruns în lemn introducând minerale în celulele organice.

Culorile deșertului provin de la oxidul de fier (roșu, galben, portocaliu), oxidul de magneziu (albastru, purpuriu, negru) și carbon (nuanțele de gri).

Pădurea pietrificată a fost declarată Parc Național în anul 1906, pentru a proteja-o.

Acum 225 milioane de ani exista un megacontinent care mai târziu s-a rupt în continentele moderne.

Era un climat ecuatorial în aceste locuri în perioada Triassică. [Oameni primitive au locuit aici cu cel puțin 10.000 de ani înainte.]

Animale din Era Triassică: reptile și amfibii uriașe, dinozauri, pești, nevertebrate. Fosilele acestora sunt astăzi studiate de paleontologi.

Arbori groși și foarte înalți, căzuți, au fost acoperiți de sedimente în mărul de la fundul apelor. Multe trunciuri s-au descompus și au dispărut. Altele s-au pietrificat. Cum? Cenușa vulcanilor a penetrat straturile de sedimente, iar apa a dizolvat siliciul din cenușă și a pătruns în trunchiurile copacilor, umplându-le celulele, apoi s-au cristalizat. Fier și alte minerale s-au combinat apoi cu cuarțul.

Interesant, curios, este faptul că mai toți buștenii pietrificați sunt parcă despicați cu polizorul în butuci mici. Tăietura e dreaptă, perfectă, însă nefăcută de om, ci de natură (din cauza cuarțului, sub presiune, s-au produs fracturile trunchiurilor după pietrificare – ca un lemn tăiat cu gaterul!).

Multe specii de plante fosilizate au fost descoperite în Formațiunea Chinle.

În 1964 Congresul American a votat o lege de prezervare a „sălbăticiunii” (*Wilderness Act*): restricționând minieritul, păscutul.

Peste 800 de șantiere arheologice există în aria Pădurii Pietrificate. Uneltele și petroglifele descoperite contribuie la studierea populației care-a locuit pe aceste meleaguri:

- *paleo-indieni* (13.500-8.000 î.Hr.): nomazi, cu sulițe și săgeți;
- *cultura arhaică* (8.000-500 î.Hr.): începe sedentarismul și cultivarea pământului;
- *împletitorii de coșuri* (500 î.Hr.-650 d.Hr.): bordeie, decorarea oalelor, folosirea arcului și-a săgeților;
- *pueblo ancestrali* (650-1400 d.Hr.): decorații colorate, credință într-un zeu (*kachina*, grafiat și *katsinam*), folosirea unor camere (denumite *kiva*) pentru ceremonii, populația strânsă în comunități mai mari.

Zbor spre infinit.

Circa 100 \$ pe zi de persoană ne-a costat în medie. Am făcut un tur de forță de circa 4.000 de km, în șapte zile. Conduceam, vizitam, mâncam, dormeam – și tot așa.

Excursiile te-ajută să ieși din tine însuși, să-ți găsești armonia și pacea.

Monumentul național El Morro

30.03.2012

Monumentul este săpat în nisip stâncos, ca o oază în deșert, în statul New Mexico.

Între anii 1100-1400 au locuit în triburi indieni Pueblos.

Petroglife de-acum 700 de ani, de la acești indieni din sud-vestul Statelor Unite.

Spaniolii fac expediții între 1539-1774. S-a găsit o inscripție a guvernatorului spaniol Don Juan de Oñate, din 1605.

Între 1846-1906, expediții militare ale Statelor Unite.

În 1906, e declarată zona ca monument, de către Președintele american Theodore Roosevelt.

Autorul, la un iaz între stânci.

În vechime, ce i-a atras pe indieni în zona aceasta este o sursă de apă, în deșert, singura pe o rază de 30 de mile.

Triburile Zuni și Hopi locuiau aici, în secolul 16, când au sosit spaniolii. Făceau negoț cu celelalte triburi: Apache, Ute, Paintes, Havasupais.

În 1680 indienii s-au revoltat contra colonizatorilor.

New Mexico a trecut, în 1821, de sub Spania în Republica Mexic.

Iar între 1846-1848, în timpul Războiului Mexican, S.U.A. preia noi teritorii spaniole.

Misionarii spanioli îi creștinează pe indieni.

Lupte, apoi, între trupele Statelor Unite contra triburilor Navajo și Apache în special.

Navajo s-au predat în anul 1864, iar 8500 de Navajo au fost forțați să plece în exil, în Fort Summer, localitate în partea de est a statului New Mexico. După semnarea tratatului final, în 1868, indienii Navajo s-au reîntors pe pământurile lor.

Apache [se citește *Apacii*] au fost cei mai războinici, cedând abia la finele secolului 19. Victorio a fost liderul lor.

Ultimul conducător Navajo a fost Manuelito.

Mergem pe cărări în vârful *clifului* (falezei, malului prăpăstios). Ruinele unui oraș, *Atsinna* (care înseamnă „unde inscripții sunt pe pietre”), ocupat între anii 1275-1400 de către strămoșii tribului Zuni.

Ruinele oraşului Atsinna.

Oraşul era ca o cetăţuie cu 800 de camere. Trăiau toţi laolaltă.

Muzeul „El Morro” conţine expozate privind prezenţa omului pe ultimii 700 de ani în acest loc.

Istoria şi peisajul te îmbie la meditaţie şi te inspiră la creaţie...

În mijlocul cactușilor.

Dacă indienii au numit acest land *Atsinna*, conchistadorii spanioli i-au zis *El Morro* (*locul capetelor* – datorită povârnișurilor abrupte ieșite inopinant din terenul plat), iar anglo-americii *Inscription Rock* [stânca de inscripții].

Multe inscripții în spaniolă: *pasó por aquí* [*am trecut pe aici*], apoi numele exploratorilor, turiștilor, plus date, simboluri.

Abruptețea muntelui El Morro.

Indienii vechi, denumiți *pueblo* (de către spanioli), construiau prin anii 1000 d. Hr. case jumătate în pământ (în gropi), jumătate afară (precum bordeiele).

Începând din 1275, indienii Asinna sedimentau rocile cu clei, construind ziduri. Camerele erau **unele lângă altele, plus spații mai largi pentru întruniri sau ceremonii religioase.**

În secolele 16-17 căutătorii de aur au bântuit zona împinși de mitul unor presupuse orașe de aur care ar fi existat într-un loc numit Cibola.

Dintre exploratori: Fráncisco Vasquez de Coronado (în 1540) – există și o pădure în onoarea sa (*Coronado Forest*), misionarii franciscani Fray Augustin Rodriguez și Antonio de Espejo în 1581 și respectiv în 1583.

Aceștia căutau depozite de argint. Dar n-au descoperit nici aur, nici argint!

Don Juan de Oñate colonizează, în 1598, New Mexico, aducând 400 de coloniști, 10 preoți franciscani și 700 animale din Spania. Dar viața era dificilă pentru coloniști pe acest platou deșertic.

Indienii Acoma, care se opuneau albilor, sunt persecutați.

Revolta indienilor din 1680 îi ucide, sau alungă, pe spaniarzi din New Mexico.

Don Diego de Vargas recucerește zona în 1692. Urmează frecvente conflicte cu indienii Navajo, Apache, Ute și Comancii.

Relief... lunatec!

Între 1821-46, New Mexico face parte din Mexic, care își dobândise independența de sub spanioli, în 1821, în urma revoltelor maselor conduse de preoții Hidalgo și Morelos.

Războiul Mexicano-American se termină cu victoria Statelor Unite, care câștigă vaste teritorii hispanice: California, New Mexico, și Arizona.

Epoca anglo începe cu incursiuni ale Lt. James H. Simpson contra indienilor Navajo, în 1849.

Drumul spre California trece prin New Mexico. Se construiește calea ferată (în anii 1851-3), iar în 1857 armata americană experimentează transportul cu cămile.

Am mers și la *Muntele Sacru* al indienilor Zuni, circa 20 de mile mai departe.

Muntele Sacru al Indienilor Zuni.

Aici s-au ascuns indienii Zuni pentru a scăpa de răzburarea spaniolilor (după Răscoala din 1680). Există o singură cărare care urca pe povârnișul înalt, însă păzită de indieni. Spaniolii n-au putut urca. Au murit totuși mulți indieni, fiind împresurați, izolați acolo, câteva luni.

...Nu ne-au dat voie să urcăm.

Pe drumul asfaltat, un monument dedicat antropologistei Matilda Coxe Stevenson (1849-1915), care-a studiat tradițiile și religia indienilor Zuni.

Cu mașina prin zona *El Malpais* (pământul rău, în traducere mot-ă-mot).

Lavă neagră de vulcan arătând ca brazdele arate parcă de un tractor uriaș ...

Încă mă ține vechiul meu Buick.

Zice Lilia: *Dacă tu ai fi singur pe-o insulă, ar trebui să ai ceva pe ce să scrii! Că scrii continuu...*

În fiecare seară, când sting lumina, îmi fac bilanțul: ce am realizat azi și ce nu?

Sunt mulțumit, sau nemulțumit?

A fost o excursie instantanee, nepregătită.

Casa cu păpuși

30.09.2012

O casă cu 8000 de păpuși „Barbie”, mici și mari, colectate începând din anul 1990 de către doamna Sarah Ramsey, în zona Williams Acres, vest de Gallup, la vreo 2-3 mile.

Sarah Ramsey (în stânga).

4-5 camere pline cu păpuși. Sarah produce manual veșmintele numai, sau le modifică îmbrăcămintea, apoi le coafează pe păpușele.

The hobby keeps you young [Pasiunea te menține tânăr].

Mereu cotrobăie prin bălciuri, magazine, *yard sales* (vânzări particulare).

Păpușile mari parc-ar fi vii.

Sarah a lucrat ca profesoară la ciclul primar și general, suplinitoare timp de 25 de ani pe la școli publice din jurul Gallupului. A venit din statul Kentucky.

Galeria conține și păpuși vechi, de-acum 25 de ani, cărora le-a crescut valoarea.

Am colindat prin 43 de țări și nu am văzut o galerie asemănătoare.

Sora lui Sarah, Glenda Taylor, în Illinois, are o galerie de păpuși asemănătoare. Surorile s-au luat la întrecere: care colectează mai multe.

Guinness Book of Records au zis că trebuie să numere păpușile ca s-o treacă pe Sarah în Cartea Recordurilor.

Colecția de păpuși.

„*The Ramseys*” scrie pe proprietatea lor.

Sarah spune că nu și-ar vinde colecția nici pentru un milion de dolari! E viața ei.

Într-o mică așezare, dacă n-ai o pasiune, te tâmpești...

Mereu ai câte ceva de văzut, și deseori în locuri în care nici nu te aștepți.

New Mexico, sud

11.10.2012

„Vacanța de toamnă” la universitate. De fapt, doar o zi liberă, astăzi, joi. Însă, cu weekend-ul, se fac patru zile, suficiente de vizitat sudul New Mexicului.

Cu Chevy-ul meu conduc de drag. Mă înveselește muzica de la radio (99.1 country music, 99.9, 103.7, stații din Gallup chiar).

Lilia aduce CD-uri cu melodii spaniole și rusești (printre care cântăreața bucovineancă Sofia Rotaru din Ucraina).

Parcă aș tot călători la... infinit!

Pe I 40, dincolo de Albuquerque.

Deșert, deșert... Doar iarbă pălită. Nu vezi un arbust.

Nicio mașină pe autostradă. Mi-alunecă piciorul pe accelerație fără să observ la 90 de mile pe oră (150 km/h):

- Mă, ești nebun! sare Lilia.

Pustiu cât vezi cu ochii. Plat, plat.

Mici așezări cu case părăsite, businessuri falite din cauza crizei, rar câte-un om: Moriarty (după numele unui criminal în serie din seriilele cu Sherlock Holmes), Vaughn etc.

Orizontul, ca-n farfurie. Pun pe *cruise control*, la 75 MPH, și automobilul merge singur.

- Cred că tu ultimul ban o să-l dai pe excursii! zâmbește Lilia.

Călător ca vântul și ca gândul...

Călător la nesfârșit.

Lilia a dat sonorul la maxim în cabină și cântăm odată cu radioul.

Muzeul UFO din Roswell

5 \$ intrarea. Pilotul Kenneth Arnold a observat la 24 iunie 1947 o formație de nouă UFO-uri, zburând cu viteza de 2 Mac (de două ori viteza sunetului, în momentul când încă aviatorii nu depășiseră viteza sune-tului; Chuck Yeager urma să o depășească două luni mai târziu).

Reconstituire la Muzeul UFO din Roswell.

Militarii ar fi capturat o farfurie zburătoare în Roswell, scriau ziarele în iulie 1947, dar oficialitățile, prin Gen. Roger Ramey, au răspuns că a fost un aerostat meteorologic. Se crede c-au fost aparate de zbor secrete militare americane.

Ziarele vremii („The Washington Post”, „Roswell Daily Record”) au făcut multă zarvă.

Militarii au căutat să ascundă adevărul, datorită panicii populației că ar fi invadată, datorită opoziției religiei, datorită fricii că inamicii Americii ar afla secrete despre noi tehnologii. Fizicianul Werner von Braun, de origine germană, analizând compoziția materialului navei căzute, a considerat că nu este de origine pământeană.

Manechinii extraterestri expuși lângă o farfurie zburătoare mișcă din capete și arată mai urâți decât cei din filme.

Autorul, lângă un extraterestru.

Cazuri de răpiri, după declarațiile/pretențiile unora, de către extraterestri, a unor persoane.

Despre *Aria 51*, zonă secretă de cercetare militară americană în statul Nevada, în 1994 Hollywood a turnat un film, numit chiar „Roswell”, unde o scenă prezintă chiar autopsia unui... extraterestru (reprodusă în mărime naturală și-n muzeu).

Umanitate.

Roswell este un orașel ce se-ntinde de-a lungul străzii principale (*Main Road*), mai mare ca Gallup-ul și mai modern. Există aici Institutul Militar New Mexico.

Evenimentul UFO a fost popularizat de către Charles Berlitz și William Moore prin cartea lor „The Roswell Incident” din anul 1980, și mai ales de Kevin Randle și Donald Schmitt în cartea lor „UFO Crash at Roswell” din anul 1991, după care s-a făcut filmul de mare succes „Roswell”.

Pe autostrada US-285 Sud, trecem prin Arsenia, numit orașelul petrolului, iar câmpul până la Carlsbad e presărat cu pompe de extras țitei.

Înnoptăm la Carlsbad Inn, 79.50\$ pe cameră.

Lilia, în fața Muzeului UFO.

Evenimentul UFO din Roswell a fost popularizat de locotenentul Walter G. Haut, care **lucra la Baza Militară ca publicist**, la ordinul comandantului bazei militare, colonelul William H. Blanchard. **Într-o lună, tot globul aflate și mass-media comenta evenimentul.**

12.10.2012

Soarele ca un paiangen pe cer... Se văd razele ca spițele de la bicicletă... *world wide web*...

De la Carlsbad, pe autostrada 62/180, la **Parcul Național al Munților Guadalupe** din Texas.

Înainte, intrasem la câteva ferme, de curiozitate: Rattle Snake Springs, Slaughter Canyon.

Totdeauna mai e ceva de văzut, niciodată n-ai vizitat totul. Alteori, cauți ceva și găsești altceva.

Prin deșertul newmexican mergi și mergi la infinit...

Plăcerea de a conduce pe autostradă...

Uneori, când sunt obosit sau depresat, în Gallup, o iau pe freeway cu mașina, conduc lin, cu viteză constantă, stau pe aceeași bandă [ca la avion când îl pui pe *auto-pilot*], și-mi limpezesc mintea.

Meditiez la problemele vieții, fac planuri, mă gândesc la soluții.

Este o adevărată terapie... rutieră!

Peșterile Carlsbad

De la Carlsbad, pe strada Canal, care se transformă în șoseaua 62/180 până la Whites City, apoi șapte mile pe Șoseaua 7 până la „Peșterile Carlsbad”.

Intrarea: 14\$ de persoană pentru două tururi.

Coborâm cu liftul 230 metri direct în peșteră!

Cadru din Peșterile Carlsbad.

Vizităm, la început, Peștera „Palatul Regelui”. Sunt cunoscute peșterile din zona aceasta, formate de către acidul sulfuric care a dizolvat calcarul. La suprafață, deșertul se înfățișează cu tufișuri scunde, iarbă palidă, cactuși, roci...

Căldură și uscăciune. În subteran, la adâncimea unei clădiri cu 75 de etaje(!), e frig și umed.

Mai intrasem într-o peșteră din Jamaica (în iarna 2009-2010), și din România, la Plovragi („Peștera Muierii” – unde se ascundeau femeile și copiii când năvăleau turcii...). Eram elev la Generală când am fost în tabără la Plovragi.

Dar aceste peșteri fuseseră create de ape.

Peșterile din Carlsbad au fost descoperite de Jim White în 1898, care lucra pentru parcurile naționale. A văzut parcă un fum ieșind dintr-o gaură, în munte.

Când colo, era un roi de lilieci. A coborât cu o scară și a explorat labirinturile crăpăturii.

Aceste peșteri s-au format, conform estimărilor geologice, acum 500.000 de ani prin prăbușirea stâncilor datorită unor râuri de acid sulfuric ce săpau în interiorul muntelui.

Trăiau mulți lilieci. Ei sunt orbi, văd cu urechile, prin ultrasunete! Model după care s-au construit sonarele de azi.

Excrementele liliecilor sunt folosite și astăzi ca îngrășământ agricol.

Trecem dintr-o cameră subterană în alta. King's Palace (Palacio del Rey în spaniolă) este un giuvaier de brizbrizuri, sculpturi evident naturale, frumoase. Parc-ar fi o galerie de artă!

Stalactite și stalagmite, multe de stâncă, nu de gheață, ca-n alte peșteri, precum și buchete de flori.

Popularizarea peșterilor Carlsbad a fost făcută de către un fotograf în anul 1916, publicând în „New York Times”.

În 1923 sunt propuse, iar, în 1929-1930, Congresul American le aprobă ca monument național.

În 1959 se toarnă un film aici, cu actorul James Mason.

S-au descoperit și fosile antice în aceste peșteri.

Au trebuit mii de ani pentru crearea de stâlpi de stânci (prin unirea întâmplătoare a unor stalactite cu unele stalagmite). Acidul sulfuric este întrebuințat și la bateriile de la mașini.

Un ghid pădurar, entuziasmat de minunățiile din Peșterile Carlsbad.

În peșteri trăiesc diverse microorganisme, printre care microbii „extremofili” din Peștera Lechuguilla ce ar putea contribui la lecuirea cancerului.

Multe peșteri încă neexplorate la Carlsbad, însumând 135 de mile.

Peștera „Palatul Regelui” este, ca lungime, a șasea din lume.

Din cauza refracției luminii, micile bălți de apă par verzui.

Ți se pare un infern când te uiți în jos. Iar când cobori, parcă te-ai duce în fundul pământului! Există „gropi”, numite oficial „fără fund” (neexplorate).

Alte cadre din Peșterile Carlsbad.

Vezi figuri și figurine formate din roci, parcă mulțimi de oameni, parcă sfinxi ori faraoni subterani, parcă dantele și mărgelile de piatră, sau balauri scoțând capetele din hăuri...

Filme cu moroi, strigoi sau aventurieri în căutare de comori, ori documentare de exotism se pot produce aici.

În unele locuri, stânca e alburie, că te-ai crede înăuntru unui munte de zăpadă.

Jim White a ieșit la pensie (din peșterile sale) în 1929. Să-l amintim și pe-al nostru savant Emil Racoviță (1868-1947), care a înființat speologia, știința studierii habitatului din peșteri.

Grotele par sculptate.

Iată infinitatea naturii, diversitatea excursiilor.
Lilia afirmase că nu mai e nimic de vizitat... toate se repetă. Că se lasă de „plimbări”...

Dinat la restaurantul „Dragon China”, 7,64\$ de persoană (*all you can eat*), oricât de mult poți mânca (pe alese).

Pun benzină (aproximativ 100\$ a costat benzina pentru întreaga excursie, circa 1000 de mile) și... foc la ghetel!

Din nou pe autostrăzi: 289 Nord, spre Artesia, 82 Est spre Cloudcroft, și-apoi ajuns la Alamogordo.

Nisipurile Albe (White Sands)

Ce curate, ce albe sunt dunele! Și pâlcuri de ierburi din loc în loc. Nu avem voie cu alcool în parc.

Lilia, la Nisipurile Albe.

16 mile are traseul, zona Nisipurilor Albe se întinde pe 710 km², la 15 mile de Alamorgo. 3\$ intrarea în parc. Conform **informațiilor oficiale**, dunele s-au format acum 250 de milioane de ani din ghips depozitat pe fundul unei mări joase. Ghipsul s-a împietrit, înglobând depozite marine, care s-au ridicat acum 70 de milioane de ani când s-au format **Munții Stâncosi**. Iar, acum 10 milioane de ani, platforma de ghips s-a prăbușit, formând Bazinul Tularosa, iar crestele rămase au creat **Munții Sacramento și San Andres**.

Ghipsul (suflat de calciu) se dizolvă în apă. Pe asfalt s-a pietrificat. Parcă întreaga suprafață a Nisipurilor Albe a fost făcută de... extraterestri! S-o reperateze din cosmos!

Nisipul parcă e zahăr pudră.

Dispare vegetația pe măsură ce ne afundăm în parc. Ca munți de zăpadă dunele. Seamănă cu dunele de ghips de pe planeta Marte.

Roboții mobili (*rovers*) „Spirit” și „Opportunity” au coborât pe Planeta Roșie în ianuarie 2004, în căutarea de urme de viață în posibile fosile calcificate în ghipsul de pe Marte. Mulți sulfați se găsesc în aceste dune albe.

Plantele și animalele s-au adaptat cu greu la dunele mișcătoare din White Sands. Arborele *Yucca* a rezistat, ținându-și frunzele deasupra nisipului, crescând 30 cm pe an.

Dintre animale, majoritatea nocturne: rozătoare, iepuri, vulpi, coioți, arici.

Apoi gândaci, gușteri și păsări diurne.

Amețesc când scriu în mașină (Lilia conduce)...

De ce deșertul din sud-vestul Statelor Unite nu arată precum Sahara? Datorită microorganismelor (cianobacteria), mușchilor și lichenilor, ciupercilor fungoide, care previn eroziunea solului, formând cruste criptogramice.

White Sands este cel mai larg ținut de dune de ghips din lume.

White Sands e foarte dinamic, dunele mutându-se spre nord cu 10 metri pe an.

După trecerea sub patrimoniul național al Yellowstone-ului în 1872, apoi a Parcului Munților Sacramento în 1898, a urmat și White Sands în 1920, în timpul administrației Hoover. Alăturat, există și o zonă militară (*White Sands Missile Range*), folosită pentru testarea rachetelor germane capturate după cel de-al Doilea Război Mondial.

Autorul, în pustiul alb al dunelor de nisip.

Iar în partea de nord a acestei zone este marcat locul (denumit Trinitate) unde a fost detonată prima bombă atomică: la ora 5:30 dimineața, pe 16 iulie 1945, împingând omenirea în epoca atomică.

Alamogordo a fost înființat în anul 1898.

Am impresia că toate orașele pe care le văd sunt mai frumoase ca Gallup!

13.10.2012

Am dormit la Motel 6 în Alamogordo.

52,86\$ pe noapte, camera 130.

Dimineața, vizităm centrul istoric (strada New York).

Ca o tablă de șah e împărțit Alamogordo, cu autostrada White Sands ca axă centrală.

Teren plat, artere drepte.

Orășelul Alamogordo.

Mai puține semne de circulație prin sudul statului New Mexico, încât în White City nu găseam intrarea spre Peșteri (de trei ori ne-am învârtit, când pe o rută, când pe alta).

Dar nu sunt gropi pe șosele, ca-n România, unde ca să mergi pe drum trebuie să zbori!

Iată și o zonă pe strada (highway) 54 Nord, denumită „Billy the Kid” după numele unui celebru bandit evadat spectaculos de la închisoare.

Am oprit la Carrizozo, la un Market, să cumpărăm mâncare. Apoi, pe 380 West către San Antonio, și I25 Nord. Popas la Socorro, unde ființează un Institut Tehnic. De-a lungul bulevardului California și la Râul Mare (Rio Grande).

Un gang de motocicliști bărboși, cu jachetă emblemă, negre, pe care e scris BANDITOS (!).

Market-ul Carrizozo.

Munții Sandia

Pe I25 Nord am continuat drumul până la Sandia Peak Tramway, ieșirea 234.

„Sandia” înseamnă lubeniță pe spaniolă. Exploratorii hispanici i-au dat acest nume datorită culorii terenului și rocilor.

De 15 ani am trecut periodic prin Albuquerque și n-am știut de acest teleferic, construit de compania elvețiană Bell Engineering of Lucerna, la inițiativa antreprenorilor locali Robert Nordhaus și Ben Abruzzo.

Din cauza topografiei terenului abrupt, accidentat, construcția a durat 24 de luni, testarea telefericului 60 de zile, iar primii pasageri au survolat înplîșimile la 7 mai 1966.

Dar, pentru mine și Lilia, mai bine mai târziu decât niciodată.

- Hai să tragem o porție de spaimă!, glumesc eu.

Costul construcției, în 1964, a fost de 2.000.000\$, care azi ar însemna... 30.000.000\$ (iată ce inflație într-o jumătate de secol: de 15 de ori mai mult!).

Pregătiți de aventură.

Pe noi biletul ne-a costat 20\$ de persoană, dus-întors, 15 minute + 15 minute.

Simți un gol de aer în cap la fiecare stâlp pe lângă care trece cabina teleferică, iar ghidul Davis ne îndeamnă să țipăm, pentru a ne descărca psihic.

În afara stâlpilor terminali, mai există doi stâlpi în interior. 50 de persoane în cabină (capacitatea maximă).

Lungimea orizontală a traseului este de 4,46 km (cea mai lungă din lume), iar ridicarea pe verticală: 1163 metri, și merge cu o viteză de 6 metri pe secundă.

Înfiorător când coboară... parcă te afunzi în hăuri... lumea țipă și râde...

- Nu te uita în jos, o povățuiesc pe Lilia.
- Ba, tocmai asta e plăcerea, zâmbește.

Telecabina Sandia Peak.

Rocile munților Sandia întruchipează diverse figuri. Datorită mineralelor, sunt colorate.

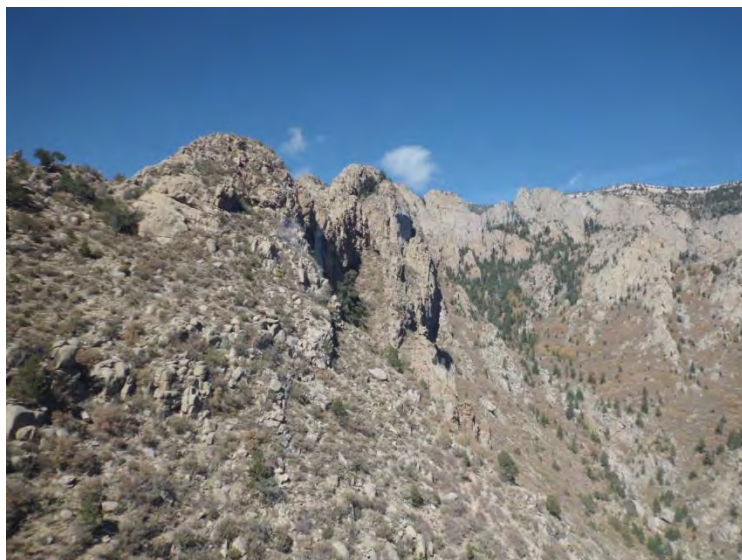
Ți se afundă urechile. Vedem 10% din suprafața New Mexicului, până la Muntele Taylor (din Grants), la Vârfurile Cabezon și Redondo, și depresiunea Valle Grande (circa 160 km în depărtare).

Sus, în Vârful Sandia, un vânt de-ți zbură șapca din cap... și frig ca-n miezul iernii... oamenii chirchiți, zgribuliți, cu capișoane și glugi, cu scurte groase. Pe povârnișul opus e pârtia de schi.

La întoarcere, un agajat de la teleferic, care tocmai terminase lucrul, s-a întors deasupra, pe cabina teleferică, legat cu un cablu... Așa, de *fun* (distracție)!

Munții Sandia sunt din granit, care s-a format prin solidificarea magmei acum 1,5 miliarde și conține mică, feldspat și cuarț, peste care s-a deșus calcar.

Munții Sandia, New Mexico.

Ecologia Munților Sandia, flora, fauna ar fi interesate de studiat.

Trei ore așteptasem la coadă să cumpărăm bilete, apoi să intrăm în cabină.

Pe bulevardul Tramway Sud, apoi vest, pe I40, și direcția Gallup. Exclamă consoarta:

- Pe unde n-am mai umblat noi!...

Și am depănat tot felul de amintiri.

Să vezi lupii

21.20.2012

Ne ducem cu mașina nouă la *Wild Spirit Wolf Sanctuary* (Rezervația Lupilor cu Spirit Sălbatic), 63 de mile de Gallup, o oră și jumătate.

Autorul, la Rezervația Lupilor.

Pe șoseaua 602 sud; stânga (est) pe șoseaua 53 spre Ramah; sud pe drumul pietros B1A 125; dreapta pe B1A 120 spre Mountain View.

O „fermă” privată de lupi, câini-lupi, câini sălbatici, și vulpi. În total, 62 de animale îngrădite în circa 25 de țarcuri de sârmă.

Guvernul nu-i ajută cu nimic pe proprietari. Le impune doar legi, și le dă amenzi!..., ne destăinuie ghida Eileen, o fetișcană cu părul negru, dar vopsit parțial în șuvițe verzi.

Ghida, în cușca unui lup.

Este o organizație nonprofit, dedicată protejării animalelor abandonate sau abuzate. Rezistă din donații și sponsorizări. Intrarea a costat doar 6,50 \$ de persoană.

Ni se explică diferențele dintre câini și lupi:

- câinii sunt mai gălăgioși, mai certăreți; lupii sunt mai liniștiți;
- câinii pot fi dresați, lupii nu;
- lupii se adaptează mai greu și sunt impredictibili;
- lupii sunt mai mari (cu picioare mai înalte și labe mai groase);
- lupii înfulecă bucățile de carne (nu le mestecă în gură); de aceea se și zice „mănânci ca un lup” (adică repede, pe nerumegate).

Labe de lup.

Fiecare animal are un nume: „Flurry”, „Ally”, „Contessa”, „Duchess”, „Gipsy”, „Zorro” etc. Câte 2-3 animale într-un țarc, fiecare cu istoria lui (ne povestește ghida).

Câinii sălbatici, precum Dingo, au fost aduși din insula Noua Guinee.

„Nikki” e cel mai neîmblânzit (*bad boy!*)... nici un dresor nu se poate apropia de el. „Silva”, o lupoaică, are doar trei picioare (unul i-a fost amputat).

Cei mai mulți erau lupi albi sau gri, precum siberienii Husky. Alții erau negricioși, parcă dați cu funingine.

Un lup negru.

Cel mai greu lup avea 175 lbs. (aprox. 80 kg.), iar cel mai înalt semăna cu un căluț (ponei).

Un singur vulpoi exista în rezervație, cu coada lui stufoasă și groasă. „Și mai e și hoț”, ne spune ghida, „fură mâncarea altora”!

Vulpoiul hoț.

N-avem voie să mângâiem sau să hrănim animalele.

Ne-am planificat/programat, eu și Lilia, mereu să vizităm câte ceva... fiindcă nu se știe cât mai stăm pe aici.

Deșert și canioane

22.11.2012

Stau pe capanea, la etajul întâi, și orizontul îmi pare deschis. E un soare luminos, vesel, iar aerul te-nțeapă înviorător la față. Mai mare dragul să citești, să scrii, să meditezi.

De Thanksgiving, iar în excursie locală. Pe drumul 491, pe care nu mai fusesem (deși lângă Gallup). Trecem prin Ganado, apoi Canionul Keams (cu case în vârf); teritoriul tribului Hopi.

Buze de deal.

Teren accidentat ca pe Lună!

Stânci erodate în Canionul Antilopelor.

**Strada ondulată, urcând și coborând, ca valurile mării.
Artizane și muzee de-o parte și de alta.
Văgăune din care te-aștepți să iasă... balauri!**

Apoi, deșertul devine plat ca-n palmă... se duce piciorul în accelerație fără să simți... la 90 de mile pe oră.

Merge lin de parcă stai!

Doar iarbă galbenă cât vezi cu ochii... Și ciori negre.

... Facem pozeee... la infinit!

Asfaltul albastru se-ntinde ca un șarpe răsucit pe câmpul ruginit.

Un pustiu gol-goluț, doar cu buruieni pe el.

Chevy-ul meu trage ca pe șine, deși la întoarceri huruie telescoapele de la roți. Mașina în văi se lasă ca-n abis...

Pun benzina în Tuba City (după trei ore de condus).

Defilee roșii printre stânci.

- Ne ducem pe la dracu-n dinți să vedea niște pietre-n munți!, exclamă Lilia.

Plecasem dimineața la 6:30, și-am ajuns la Page, statul Arizona, la ora 11:00.

Plătisem intrarea la Canionul Antilopelor (numit astfel pentru că demult trăiau aici astfel de animale) cu cartea de credit VISA, pe Internet: 76,53 \$ pentru două persoane, dar, fiindcă am cerut să ne facă turul de la 13:30 la 11:30, ne-au mai taxat 20.00 \$. [Totul se măsoară în bani.]

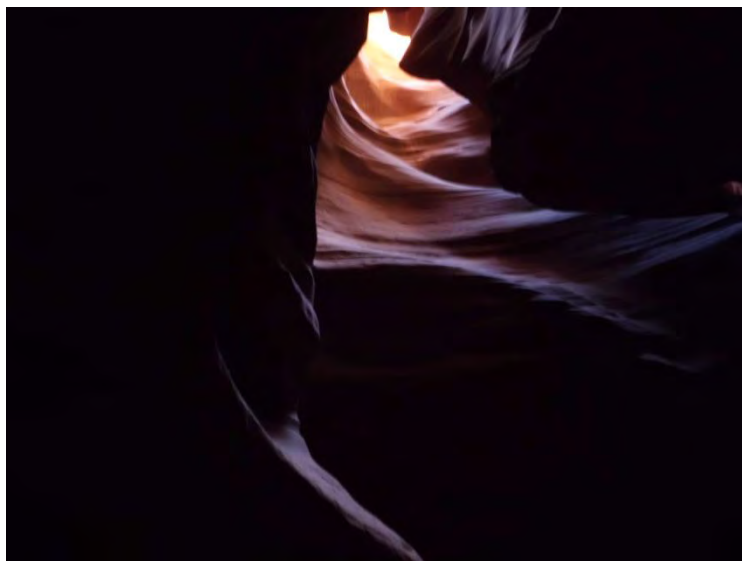
Cu remorca, zguduindu-ne pe drum de țară, compania *Antylope Canyon Tours* ne duce din Page câteva ore până la Canionul Antilopelor. Turiști vietnamezi, japonezi, coreeni și... români.

Cu remorca prin deșert.

Între 1-2 metri lărgimea despărțiturii între munți, 30-50 metri înălțimea și lung de 400 m.

Frig înăuntru.

*După cum bate soarele printre crăpături, apar efecte speciale,
ca regizate din filme.*

Ghidul ne-a spus să schimbăm rezoluția aparatelor de fotografiat la ISO 400 (sau 800) pentru perceperea nuanțelor de culori.

Când pozăm, apar culori roșii, albastre, violete, gălbui.
Parcă „ard” unele fotografii de roșii ce sunt!

Artă plastică abstractă ne ies imaginile.

Trebuie să așezi aparatul într-o anumită poziție și sub un anume unghi.

Se întrevăd figurine de mumii, sfînxi, urși, oameni, fluturi, delfini.

Vara, în timpul musonului, au fost prinși turiști sub rafala de ploaie și s-au înecat...

Canionul este administrat de tribul Navajo.

El a fost descoperit de o fetiță Navajo care păștea oile în 1931.

Te foarte bine dispune muzica în mașină.
Pretty woman
I remember you
I wanna now what love is.

În poze vezi două dimensiuni.
La locul vizitei însă: trei dimensiuni.
Sau chiar mai multe!

Pe șoseaua 89, trecând în statul Utah, ajungem la
Dunele de Nisip Roz.

Mai văzusem dune de nisip galbene (în California),
cele mai mari; și albe (în New Mexico), de ghips.

Nisip roz.

Conform arheologilor, au trebuit 170 de milioane de ani dinelor de nisip obișnuit să fie înroșite de oxidul de fier.

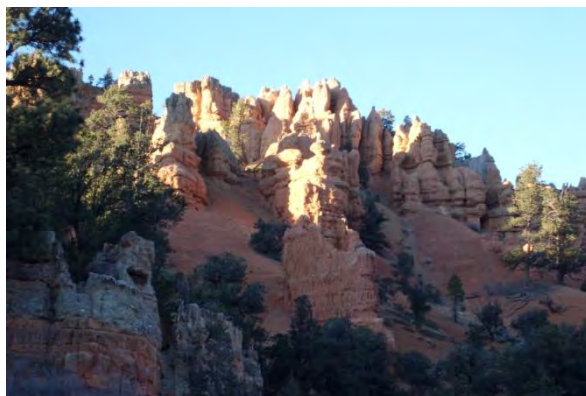

Continuăm pe 89 Nord. Pădurea Națională Dixie, stabilită în 1908. Canionul Roșu.

Trecem prin tunelurile scurte tăiate în stânci.

La Pădurea Națională Dixie.

Canionul Roșu.

La *Canionul Bryce*, devenit monument național din 1923. Privim de sus, și-n depresiune parc-ar fi o armată de oameni (ca soldații chinezi subterani din Xi'an).

*Stâncile în hăuri dantelate, roșietice, formând cetăți, clădiri...
ciudățenia lumii!*

Apa, gheața și zăpada au săpat Canionul Bryce, care arată și ca un amfiteatru (depinde și de unghiul în care privești) pe Platoul Paunsaugunt, la circa 700 metri înălțime.

O paletă întreagă de culori. Aici își au habitatul mii de specii de plante, sute de specii de păsări și zeci de specii de mamifere.

Cerul e foarte negru în Bryce. Am înnoptat în Bryce Canyon City la Hotelul Best Western Ruby's Inn, camera 7615, preț 79.55 \$ (cel mai ieftin găsit).

Hanul lui Ruby a fost construit de Reuben C. (Ruby) Syrett, care și-a adus familia în sudul Utah-ului în anul 1916, iar în 1919 a primit permis de la stat să construiască o cabană lângă canion, pe care mai târziu a transformat-o în business.

Boltă naturală peste șosea.

23.11.2012

De neînchipuit teritoriul pe-aici! Într-adevăr, Vestul (foarte) Sălbatic! Conduc pe Șoseaua 12 Est, spre Monumentul Național de Scări (muntoase) Escalante.

Coline și movile, albe de data aceasta, la 2500 de metri altitudine.

Cerbi de pe marginea drumului nu s-au speriat de noi. Am oprit mașina – nu era nimeni pe stradă la ora șase dimineața când ne-am pornit de la hotel.

Mândri cu coarnele lor, parcă țin pe cap o coroană. Au început s-alerge elegant, săltând-săltând, ca-ntr-un dans.

Maluri abrupte, albe și gălbui. (S-a dus roșieticul anterior al stâncilor.)

Aerul – rece, curat, sănătos.

Șoseaua (Scenic Byway) 12 se întinde pe 124 mile de-a lungul Platoului Colorado, în districtele Garfield și Wayne, din sudul statului Colorado, la altitudine variind între 1200 metri (la Râul Escalante) până la 3300 de metri (pe vârful Muntelui Boulder), conectând așezări rurale izolate (de câte 100-300 locuitori fiecare).

Doi exploratori investigaseră zona aceasta sălbatică: John Wesley Powell (maior în cadrul armatei americane și geolog), care efectuase pe Muntele Boulder o expediție în anul 1872, și John Charles Fremont (de asemenea militar și om de stat), care campase aici în 1853.

Multe denumiri geografice sunt făcute în onoarea misionarilor franciscani Silvestre Velez de Escalante și Francisco Atanasio Dominguez, exploratori în anul 1776.

Există astăzi: Râul Escalante, Scările (Muntoase) Escalante, dar și Lacul Powell, Râul Fremont etc. Alte denumiri provin de la indienii care au trăit în regiune. De pildă, Râul Paria (grafiat și Pahreah) provine de la cuvântul „apă murdară” sau „apa cerbilor” în limba Paiute.

Paiuții trăiau în adăposturi făcute din crengi, frunze și ierburi (precum corturile) și erau vânători și culegători. Vâneau căprioare, iepuri și capre de munte – în special bărbații. Iar femeile și copiii culegeau rădăcini de plante, semințe, fructe sălbatice.

Albii care au colonizat zona erau mormoni (membri ai Bisericii lui Isus Christos a Sfinților din Ultimele Zile), refugiați din cauza persecuțiilor la care erau supuși de guvernul central american pentru că ei practicau poligamia. Veneau cu căruțele (precum vedem noi în filmele cu cowboys), primeau o bucată de pământ, își construiau case, cultivau solul, și-n special creșteau animale (mai ales vaci, capre, oi și cai).

Autorul, încălecând o reptilă la Centrul Vizitatorilor din Escalante.

60 mile de la Canionul Bryce la orașelul-sat Escalante, fondat în anul 1876, și care număra 750 de locuitori la recensământul din anul 2000. Aici crește cartoful sălbatic.

Se zice că europenii au adus cartoful din America (dar și... gândacul de Colorado!).

La Centrul Vizitatorilor din Escalante cumpărăm cărți despre ecosistemele acestei regiuni.

E frig-*frig*.

Ne zgribulim afară, însă intrăm în mașină și las motorul pornit în parcare.

Trimisesem o culegere masivă de bancuri „Viața noastră e tristă, în schimb salariul e hazliu” unor scriitori prin e-mail... după ce luasem Premiul statelor New Mexico și Arizona pentru Știință și Matematică pe anul 2012.

Și redactora și scriitoarea Pușa Roth din București replicase cu o cronică pe Internet: cine-ar fi crezut că un savant publică și o carte de bancuri!

Astăzi, mai mult un efort psihic decât fizic să călătorești.

Când bei, intri în realitatea virtuală.

Când călătorești, intri din virtualitate(a hărților) în realitate.

În fiecare zi să întreprinzi ceva nou.

Am cumpărat cărți de joc cu roci, minerale, flori și animale din zonă. Așa ți le întipărești mai ușor.

Cadru din Grădina Diavolului.

Ne-ndreptăm spre „Grădina Diavolului”, la 13 mile de Escalante, pe drum de țară.

În zare se văd straturile de culori diferite ale falezei muntoase, care s-au format, conform geologilor, acum 160 milioane de ani.

Drumul se numește „Gaură în stâncă”! Iar Grădina (naturală a) Diavolului cuprinde grupuri de stânci parc-ar fi niște pitici uriași de piatră (ca-n Insula Paștelui)!

Roci gigantice abia aninate, care cândva o să cadă.

Seamănă, aceste figuri, cu niște oameni schilodiți.

Urcăm lângă ele să le facem poze... dar să vedem cum coborâm: pe picioare sau în cap!

Apoi la *Pârâul Calf*, unde e și o cascadă de vreo 38 metri înălțime.

Ne-ntoarcem spre casă pe șoseaua 12 Est.

Parc-ar fi un orașel văzut de sus canionul... stâncile
clădiri!

Zici că un animal preistoric gigant a rămat solul,
creând depresiuni și munți.

Șoseaua trece chiar pe greabănul Muntelui Boulder.

Lilia crapă de frică uitându-se-n jos... Și se ține de
mine. Scaunul ei de pasager e mai aproape de prăpastie...

Maluri abrupte și de-o parte - și de alta a șoselei:

- Vai, Florin!

E... pericoloso sporgersi!

Ne depășește o mașină în viteză pe vârful de munte.

- Ia uite, râde Lilia, sunt și mai nebuni ca noi!

Opriseam mai înainte și la Râul Escalante: un firicel de apă... se-auzea zumzuind încet...

Am ajuns la așezarea *Boulder* din *Utah* (diferită, desigur, de orașul Boulder din Colorado).

S-a înființat în 1889 și, la recensământul din anul 2000 avea... 180 de locuitori pe Platoul Aquarius. Oamenii se ocupă cu creșterea animalelor: vaci, capre, porci și găini. Sunt pășuni cu iarbă deasă și grasă.

Ne abatem de la șoseaua 12 pe *Circuitul (Loop) Boulder*.

Roșul stâncilor se întetește în razele soarelui.

Munții-s parcă găuriți de lepră... sau ca pielea de crocodil! S-or fi format din mâl, care-a plesnit și s-a împietrit.

Coborâm cu mașina pe fundul canionului.

Malurile sunt drepte, ca tăiate cu cuțitul în unt!

Un defileu îngust și adânc, denumit în dialectul american *gulch*. Cel mai mare astfel de defileu din lume este Buckskin Gulch, săpat de Râul Paria.

Canionul Glenn.

- Fii atent, că zburăm de pe stradă.
- Păi, am ajunge... mai repede!

Peisajul pare ireal: cu basoreliefuri ai zice, ori înfățișând ruine de orașe.

Suntem la *Canionul Glenn*, la râul „Diavolul Murdar”.

Și, în fine, la podul de peste vestitul râu Colorado.

Drumul e cârpit din loc în loc cu smoală.

Priveliști ca din avion la văgăunile înfiorătoare.

Marile Scări (muntoase) Escalante se întind pe 1,7 milioane de pogoane și cuprind canioane, povârnișuri, culmi, faleze, platouri.

Ele se împart pe trei regiuni distincte: Marile Scări, Platoul Kaiparowits și Canioanele din Escalante.

Este o zonă izolată, slab populată.

Iar Pădurea Națională Dixie cuprinde două milioane de pogoane, cu înălțimi între 900-3300 metri și temperaturi între -30 și +100 grade Fahrenheit, caracterizată de contradicții.

Amețitor, dar spectaculos.

Există *specii endemice* de plante și animale pe platoul Colorado. “Endemic” înseamnă: care se manifestă sau trăiește într-un anumit loc. Acestea, pentru a supraviețui condițiilor dure ale mediului înconjurător, trebuie să fie într-o continuă adaptare la schimbările climatice.

Clicăie aparatele de fotografiat continuu... parc-am filma. De când cu digitalele, facem mii de poze pe-o excursie, față de zeci de poze tipărite (pe hârtie) mai înainte.

Oamenii de știință descoperă noi specimene de creaturi vechi. De exemplu, Dr. Alan Titus (paleontolog) a dezgropat craniile ale unui tip nou de dinozaur (*ceratopsid*) cu un corn, asemănător cu rinocerul și un craniu parțial de aligator gigant (*Deinesuchus*) de 12 metri lungime care mânca... dinozauri!

Excavările au scos la iveală peste 100 de structuri și sute de artefacte (obiecte ale omului primitiv) provenind de la vechii indieni (*Pueblo Aestival*), cunoscuți și sub numele de Anasazi și Fremont, care-au trăit în perioada 700-1300 d.C. în bordeie.

Mulți artiști (poeți, povestitori, pictori, fotografi, sculptori, țesători) și oameni de știință (geologi, geografi, antropologi, paleontologi, istorici) sosesc în timpul verilor pentru creații sau studii, precum Dorothea Lange, Zane Grey, Everett Ruess, Maynard Dixon etc., mulți ținând și jurnale intime despre aceste locuri misterioase.

Cam 150\$ de persoană ne-a costat totul: benzină, hotel, intrări pe la monumente și parțial hrană (fiindcă o parte ne adusesem din Gallup).

A fost o *excursie densă*, pe două zile: condus, vizitat, mâncat (în mașină!), dormit; iar condus, vizitat, mâncat...

În loc de Postfață

Perseverență

16.11.2012

Din nou la Hotel Elegante în Albuquerque, între 17:30 – 21:00, la Festivitatea Finaliștilor Autori din New Mexico și Arizona. Stau la masă alături de Bonny Gilbert Ashe, autoare de ficțiune („The Legend”), Barbara Corn Patterson, de asemenea ficțiune („The Woman on the Table and Other Stories”), și Susan Harrison McMichael („Box 7, Black Canyon Stage Route”).

Florentin Smarandache și Bonny Gilbert Ashe.

Eu am două cărți finaliste: la categoria Filozofie („Neutrosophic Interpretation of the Analects of Confucius”, co-autor Fu Yuhua) și la categorie Știință și Matematică („DSm Super Vector Space of Refined Labels”, co-autoare W. B. Vasantha Kandasamy).

Între timp, s-a mai atașat mesei noastre a opta persoană, Paul Berkowitz, fost detectiv, autor al unei cărți documentare („The Case of the Indian Trader”). Pe mine mă fascinează domeniul forensic...

Paul Berkowitz (stânga) și Autorul.

Un scriitor celebru în zona Navajo, scriind ficțiune despre indieni, autor a vreo 40 de cărți, bogat datorită vânzărilor de cărți, este Tony Hillerman.

Alt autor, tehnic, specializat în biologie cuantică, Daniel Pink, a publicat o carte, „Biology of Belief” (aș traduce prin „Biologia Încrederii”), în care arată că de felul cum gândești și crezi într-un sentiment sau idee depinde dezvoltarea ta fizică și psihică (un fel de autosugestie).

Deci: puterea de a gândi pozitiv.

Dacă îți imaginezi rău și crezi asta, te va afecta negativ.

Circa 240 de participanți.

Sala de Festivități.

Surprinzător, am primit și anul acesta Premiul la categoria Știință și Tehnică pe statele New Mexico și Arizona, la egalitate de punctaj cu Sylvester Allred, autor al cărții „The Natural History of Tassell-Earred Squirrels”.

Competiția este organizată de New Mexico Book Co-op, din Los Ranchos, la Hotelul MCM Elegante din Albuquerque (Blvd. Menaul, Nr. 2020), condusă de Paul Rhett și Barbara Awelt.

Atunci când m-au prezentat, au menționat că „Florentin este o persoană specială, care anul trecut a fost propus pentru Premiul Nobel...” - și-atunci un raport de aplauze s-a auzit în sală.

Au fost 45 de categorii și 65 de câștigători.

Cele mai multe intrări de cărți participante au fost la categoriile de Istorie, Poezie, și Ficțiune (proză).

...Zburam pe autostrada I-90 Vest , din Albuquerque spre Gallup. Cu muzica rock urlând la postul de radio pe lungimile de undă 107,5 și bătând cu mâinile în volan... depășisem viteza legală de 75 de mile pe oră fără să observ și... atunci am pus pe *cruz*...

Tropăiam în mașină, iar farurile despicau noaptea în două...

Am ajuns acasă, în apartamentul de pe Orleans Manor din Gallup, la miezul nopții... și nu puteam să adorm...

Florentin Smarandache a lansat, în 2004, un nou gen literar-artistic, adaptat cerințelor cititorului de azi, dar și scriitorului contemporan grăbit: *fotojurnalul instantaneu*, bazat pe abundența de imagini corespunzătoare textului, plus scrierea directă, rapidă, la prima mână, pe locul vizitei, cu verbe puține și exprimări scurte, neșlefuite. În această carte, autorul prezintă călătoriile sale recente prin vestul Statelor Unite ale Americii.

